

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO
LUBAWSKIE
DO ROKU 2015**

Mszanowo, 2005

Spis treści

WSTĘP	4
I. DIAGNOZA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE NOWE MIASTO LUBAWSKIE	6
1. Charakterystyka gminy Nowe Miasto Lubawskie	6
1.1. Informacje ogólne	6
1.2. Demografia	8
1.3. Warunki zamieszkania	10
2. Lokalny rynek pracy	13
2.1. Struktura pracujących	13
2.2. Wykształcenie	15
2.3. Bezrobocie	16
3. Pomoc społeczna	20
3.1. Informacje ogólne	20
3.2. Infrastruktura socjalna pomocy społecznej	22
3.3. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej	23
4. Grupy wymagające wsparcia	33
4.1. Osoby niepełnosprawne	33
4.2. Osoby uzależnione	35
4.3. Długotrwale bezrobotni	40
4.4. Pozostałe grupy	42
5. Infrastruktura społeczna	44
5.1. Szkoły i przedszkola	44
5.2. Ośrodki kultury i sportu	44
5.3. Opieka zdrowotna	45
6. Organizacje pozarządowe	46
II. UWARUNKOWANIE ZEWNĘTRZNE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	48

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

1. Ujęcie regionalne	48
2. Podstawy prawne	50
III. ANALIZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE NOWE MIASTO LUBAWSKIE	52
IV. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	54
V. ZGODNOŚCI STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI	81
VI. MONITORING STRATEGI	88
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	90

Wstęp

Podstawą prawną strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Nowe Miasto Lubawskie jest Ustawa o pomocy społecznej. Zgodnie z tą Ustawą do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Identyfikacja głównych obszarów problemowych w sferze pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie dokonano na spotkaniu zespołu problemowego. Dokonując kolejnych przybliżeń, na zasadzie konsensusu, wyodrębniono główne obszary problemowe.

Dla poszczególnych problemów wyodrębniono priorytety, które są źródłami (przyczynami) tworzącymi te problemy. Ułatwiło to sformułowanie celów strategicznych dla poszczególnych obszarów problemowych a następnie polityki społecznej jako całości. Formułowanie tych celów poprzedzono analizą możliwości oraz ograniczeń istniejących w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim. Analizy dokonały zespoły robocze z udziałem specjalistów z poszczególnych obszarów problemowych. Pozwoliło określić to rzeczywisty obraz warunków realizacji strategii i formułowania działań.

Na spotkaniach z członkami poszczególnych grup roboczych, składających się ze specjalistów z danej dziedziny określono problemy, cele oraz działania w poszczególnych sferach. Pracę w zespołach prowadzono zgodnie z metodą MAPS (metoda aktywnego planowania strategicznego) oraz zespołowymi technikami rozwiązywania problemów.

Podstawowe etapy pracy nad strategią w poszczególnych sferach obejmowały:

1. Przegląd istniejącej sytuacji (diagnoza stanu) w poszczególnych sferach. Na tym etapie planowania strategicznego następuje konfrontacja uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w analizowanych sferach.
2. Drugim etapem prac było określenie problemów w poszczególnych sferach. Problemy muszą dotyczyć poszczególnych sfer w zakresie problematyki społecznej. Przeprowadzenie analizy problemów obejmuje:
 - przegląd istniejącej sytuacji w analizowanym obszarze;
 - wybór spośród problemów tych, które można uznać za najważniejsze.
3. Formułowanie celów. Etap ten składał się z dwóch części. Przeprowadzenie analizy celów polegało na przeformułowaniu zdefiniowanych problemów na cele. Wychodząc od stanu negatywnego (problemu) należało przekształcić go w stan przyszłościowy

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

- (pozytywny). W tym etapie dla każdego zdefiniowanego działania przypisano mierniki oraz ich źródła.
4. W ostatnim etapie grupy robocze określiły dla każdego z celów zbiór działań (harmonogramy).

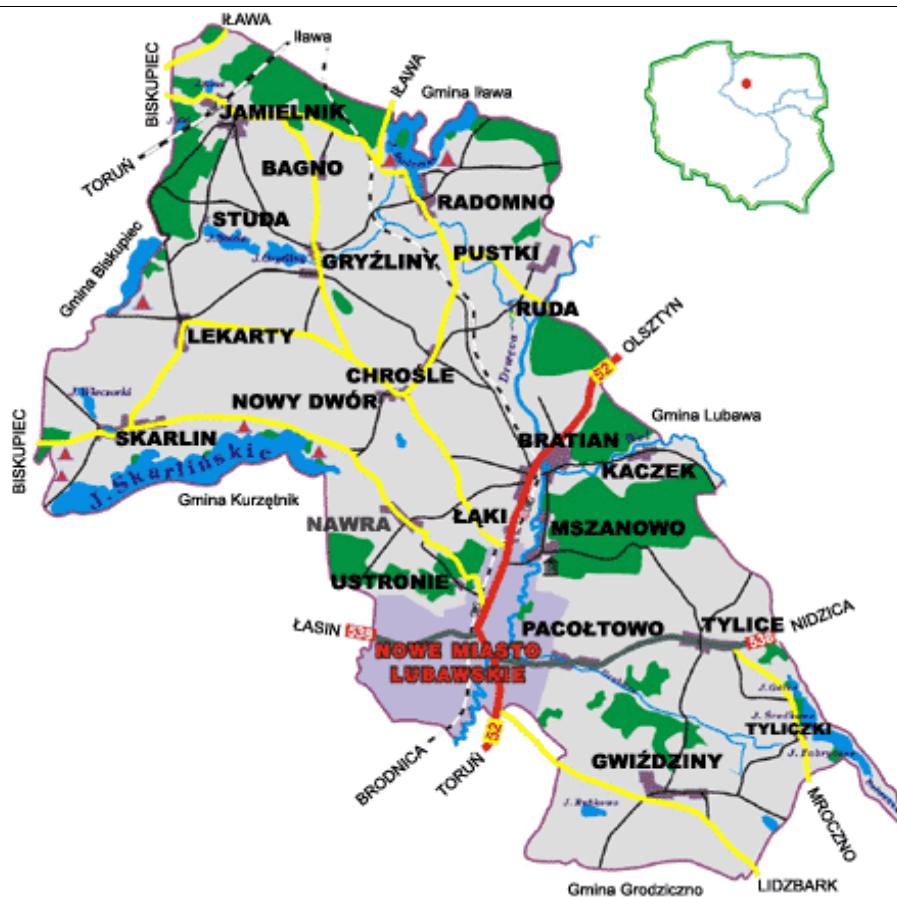
I. DIAGNOZA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE NOWE MIASTO LUBAWSKIE

1. Charakterystyka gminy Nowe Miasto Lubawskie

1.1. Informacje ogólne

Gmina Nowe Miasto Lubawskie położona jest w obrębie Trasy Kopernikańskiej, w południowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i zajmuje obszar 138 km². Gęstość zaludnienia wynosi około 55 osób/km². Gmina Nowe Miasto Lubawskie graniczy z gminami: Biskupiec, Grodziczno, Kurzętnik, Lubawa, Iława, i gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie. Skrajem gminy przebiega linia kolejowa relacji Poznań - Toruń - Olsztyn - Skandawa. Węzłem linii jest miasto Iława. Gminę przecina także droga krajowa nr15 relacji Inowrocław - Toruń- Ostróda. Oś hydrograficzna gminy stanowi rzeka Drwęca, płynąca na terenie gminy na odcinku 9,5 km. Jeziora na terenie gminy mają łączną powierzchnię 657 ha (około 5% powierzchni gminy). Do największych z nich należą: Skarlińskie (293,8 ha), Radomno (98,8 ha), Gryżliny (30,9 ha) i Studa (33,5 ha). Lasy zajmują 1856 ha, co stanowi 14% powierzchni gminy. Od 1994 roku cała gmina włączona jest do obszaru Zielonych Płuc Polski.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Mapa 1. Gmina Nowe Miasto Lubawskie

W skład gminy Nowe Miasto Lubawskie wchodzi 16 sołectw: Bagno, Bratian, Chrośle, Gryżliny, Gwiździny, Jamielnik, Kaczek, Lekarty, Mszanowo, Nawra, Nowy Dwór Bratiański, Pacołtowo, Pustki, Radomno, Skarlin, Tylice.

Tabela 1

Podstawowe informacje o gminie Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Sołectwa	Miejscowości wiejskie	Ludność			Kobiety na 100 mężczyzn
				ogółem	w tym kobiety	na 1 km ²	
	Stan w dniu 31 XII 2002				Stan w dniu 31 XII 2002		
Województwo	24203	2196	3865	1428449	730250	59	105
Powiat nowomiejski	695	77	94	43327	21934	62	103
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	138	16	20	7723	3857	56	100

Źródło: rocznik statystyczny GUS

Z całkowitej liczby ludności gminy kobiety stanowią 49,9%. Obszar gminy Nowe Miasto Lubawskie jest słabiej zaludniony niż obszar powiatu (62 osoby/1km²) oraz obszar całego

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

województwa (61 osób/1km²). Niemniej jednak w porównaniu do gmin wiejskich województwa (średnia 26 osób/1km²), obszar gminy Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się znacznie większym zagęszczeniem ludności.

1.2. Demografia

Spółceństwo (ludność gminy) w procesie rozwoju lokalnego odgrywa rolę podmiotu tego procesu. Wynika to z rozstrzygnięcia przez nie o kształcie ustroju i systemu gospodarczego oraz o charakterze i składzie organów władzy samorządowej, która decyduje o kierunku strategii rozwoju. Z tego względu ocena sytuacji demograficznej jest jednym z czynników warunkującym możliwości i potrzeby rozwoju gminy. Do oceny tego stanu w gminie Nowe Miasto Lubawskie wybrano takie czynniki jak: płeć, migrację, strukturę wieku ludności, przyrost naturalny. Konfiguracja wyodrębnionych wskaźników wywierać będzie wpływ na przyszłą strukturę i dynamikę ludności na danym obszarze.

Gminę wiejską Nowe Miasto Lubawskie zamieszkuje około 7985 mieszkańców według danych spisu powszechnego. Według danych Urzędu Statystycznego pomiędzy rokiem 1996 a 2003 liczba mieszkańców spadła o 107 osób.

Tabela 2

Liczba mieszkańców gminy Nowe Miasto Lubawskie

Rok	Liczba osób
1996	7878
1997	7962
1998	7981
1999	8027
2000	8097
2001	8136
2002	7922
2003	7985

Źródło: Roczniki statystyczne 1996,1997,1998,1999,2000, 2001,2002,2003

Natomiast według danych Urzędu Gminy w Nowym Mieście Lubawskim uwzględniających zarówno pobyt stały jak i czasowy (według stan na dzień 26. III. 2004) razem na terenie całej gminy zameldowanych było 8019 osób.

Tabela 3

Wykaz liczby osób zameldowanych na terenie Gminy NML (stan na dzień 26. III. 2004)

Lp.	Sołectwa	Ludność					
		Pobyt stały	%	Pobyt czasowy	%	Razem	%
1.	Bagno	220	2,8	4	3,1	224	2,8
2.	Bratian	1377	17,4	13	10,2	1390	17,3
3.	Chrośle	330	4,2	1	0,8	331	4,1
4.	Gryżliny	225	2,9	2	1,6	227	2,8
5.	Gwiździny	809	10,3	8	6,3	817	10,2
6.	Jamielnik	985	12,5	6	4,7	817	10,2
7.	Kaczek	110	1,4	1	0,8	111	1,4
8.	Lekarty	261	3,3	3	2,4	264	3,3
9.	Mszanowo	484	6,1	13	10,2	497	6,2
10.	Nawra	391	5,0	2	1,6	393	4,9
11.	Nowy Dwór Bratiański	221	2,8	3	2,4	224	2,8
12.	Pacóltowo	515	6,5	42	33,1	557	6,9
13.	Pustki	135	1,7	-	-	135	1,7
14.	Radomno	562	7,1	5	3,9	567	7,1
15.	Skarlin	662	8,4	7	5,5	669	8,3
16.	Tylice	605	7,7	17	13,4	622	7,8
	Łącznie	7892	100,0	127	100,0	8019	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Nowym Mieście Lubawskim

Przy czym najwięcej zameldowanych osób było na terenie sołectwa Bratian (ponad 17% ogółu mieszkańców) oraz sołectw Gwiździny i Jamielnik (ponad 10%).

Następnym elementem demograficznym analizowanym w gminie była struktura wieku mieszkańców. Kreowana jest ona w głównej mierze poprzez ruch naturalny i migracyjny.

W analizowanym w tabeli 4 okresie (lata 1996-2003) w gminie występuje zjawisko dodatniego przyrostu naturalnego (największe 54 osoby wystąpiło w 1996, najmniejsze zaś w roku 2002 – 10 osób). Natomiast saldo migracji kształtowało się rozmaicie w poszczególnych latach (często zmieniając znak z plusa na minus i odwrotnie).

Tabela 4

Wskaźniki demograficzne w latach 1996-2003

Lata	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	saldo migracji
1996	113	59	54	-7
1997	122	70	52	46
1998	114	67	47	-28
1999	108	62	46	15
2000	101	57	44	-1

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

2001	108	79	29	-1
2002	92	82	10	34
2003	99	73	26	6

Źródło: Roczniki statystyczne 1996,1997,1998,1999,2000, 2001,2002,2003

Struktura ludności pod względem wieku ma znaczenie ekonomiczne, poprzez rodzaj i rozmieszczenie działalności gospodarczej. Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym (tabela 5).

Tabela 5

Struktura wieku mieszkańców gminy wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2003 roku

Wyszczególnienie	Ogółem osób	Ludność w wieku (w osobach)								
		przedprodukcyjnym					produkcyjnym		poprodukcyjnym	
		razem	0-2	3-6	7-14	15-17	razem	kobiety	mężczyźni	
Województwo	1428449	357301	44355	65740	170232	76974	884052	427819	456233	187096
Powiat nowomiejski	43327	12091	1652	2389	5725	2325	25391	12010	13381	5845
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	7723	2264	302	454	1094	414	4499	2071	2428	960
w %										
Województwo	100	25,0	3,1	4,6	11,9	5,4	61,9	29,9	31,9	13,1
Powiat nowomiejski	100	27,9	3,8	5,5	13,2	5,4	58,6	27,7	30,9	13,5
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	100	29,3	3,9	5,9	14,2	5,4	58,3	26,8	31,4	12,4

Źródło: opracowanie własne, dane GUS

W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym przeważają osoby w wieku 7 do 14 lat – 11,9% (tabela 5). W gminie Nowe Miasto Lubawskie liczba osób w strukturze wieku przedprodukcyjnym jest o 1,4% większa niż w powiecie nowomiejskim oraz 4,3% większa niż w całym województwie warmińsko-mazurskim. W pozostałych grupach wiekowych udział procentowy mieszkańców jest mniejszy niż średnio w powiecie oraz województwie. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 58,3% wszystkich mieszkańców gminy (kobiety stanowią w gminie 46% wszystkich osób w wieku produkcyjnym). Osoby w wieku poprodukcyjnym w przypadku gminy stanowią 12,4%.

1.3. Warunki zamieszkania

Do oceny warunków zamieszkania na obszarze gminy wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie poddano analizie następujące obszary: warunki mieszkaniowe, stan zagospodarowania w infrastrukturę techniczną, instytucje obsługi ludności, poziom uzyskiwanych dochodów.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Warunki mieszkaniowe. Na sytuację mieszkaniową gminy Nowe Miasto Lubawskie oddziałuje wiele czynników, wśród których do najważniejszych zalicza się zasoby mieszkaniowe, powierzchnię użytkową, tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Tabela 6

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na		Powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkanie	1 izbę
Województwo	427053	1574684	27275,50	3,69	3,34	0,91	63,90	19,00
Powiat nowomiejski	11874	46769	888,60	3,94	3,68	0,93	74,80	20,30
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	2062	8035	151,40	3,90	3,77	0,97	73,40	19,40

Zródło: opracowanie własne na podstawie rocznika statystycznego 2003

Zagospodarowanie w infrastrukturę techniczną. Do celów pitnych dla ludności, inwentarza żywego oraz przemysłu rolnospożywczego na terenie gminy NML wykorzystywana jest woda wglębna. Zaopatrzenie obszaru gminy w bieżącą wodę jest jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój budownictwa mieszkaniowego, rozwój działalności gospodarczej oraz wpływającym na jakość produkcji rolnej. W Gminie Nowe Miasto Lubawskie 92,5% mieszkań jest wyposażonych w wodociąg, w tym mieszkania wyposażone w wodociąg z sieci stanowią 75% ogółu mieszkań, natomiast w lokalny wodociąg jest wyposażonych 17,4% ogółu. Na terenie gminy do kanalizacji jest podłączonych 74,7% mieszkań, w tym mieszkania wyposażone w kanalizację z odprowadzeniem do sieci stanowi zaledwie 2,4% ogółu mieszkań, 72,3% ogółu mieszkań stanowią mieszkania wyposażone w kanalizację z odprowadzeniem do urządzenia lokalnego. Na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie znajdują się 2 placówki pocztowe. Na terenie powiatu nie występują problemy z dostępem do telefonów stacjonarnych. Cały obszar gminy jest w zasięgu sieci komórkowych. Na obszarze gminy Nowe Miasto Lubawskie do centralnego ogrzewania zbiorowego podłączone jest 4,8% mieszkań, przy średniej w powiecie 12,6% (w województwie na terenach wiejskich -9,5%). Do indywidualnego 51,7%, przy średniej w powiecie 49,6% (w województwie na terenach wiejskich – 51,5%). Pozostałe mieszkania w gminie Nowe Miasto Lubawskie ogrzewane są przez piece (44%).

Na obszarze gminy NML jaki i całego powiatu nowomiejskiego brak jest rozdzielczej sieci gazowej (tabela 7). Mieszkańcy gminy w 85,7% korzystają z gazu butlowego, przy średniej w powiecie 90,8% (w województwie na terenach wiejskich – 83,6%).

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 7

Mieszkania wyposażone w elementy infrastruktury technicznej

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym mieszkania wyposażone w:									
		wodociąg		ustęp splukiwany		łazienkę	ciepłą wodę	gaz sieci	z butli	centralne ogrzewanie	
		razem	w tym z sieci	razem	w tym z odprowadzeniem do sieci					zbiorowe	Indywidualne
w tys.											
województwo	427,1	412,5	379,3	382,9	286,8	376,1	347,7	211,4	178	186,9	147,1
miasta	276,9	276,3	273,4	270,2	257,3	261,7	248,2	207,7	52,9	172,7	69,8
wieś	150,2	136,2	105,9	112,7	29,4	114,4	99,5	3,7	125,5	14,2	77,3
powiat nowomiejski	11,9	11,1	8,7	9,5	3,0	9,4	8,0	-	10,8	1,5	5,9
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	2,1	1,9	1,5	1,6	0,0	1,6	1,3	-	1,8	0,1	1,1
		w %									
województwo	100	96,6	88,8	89,7	67,2	88,1	81,4	49,5	41,7	43,8	35,7
miasta	100	99,8	98,7	97,6	92,9	94,5	89,6	75,0	19,1	62,4	25,3
wieś	100	90,7	70,5	75,0	19,6	76,2	66,2	2,5	83,6	9,5	56,8
powiat nowomiejski	100										
Gmina Nowe Miasto Lubawskie	100	92,4	75,0	74,7	2,4	75,2	61,8	-	88,7	4,1	51,6

Źródło: Spis powszechny 2002

2. Lokalny rynek pracy

2.1. Struktura pracujących

Większość ludności zamieszkującej gminę Nowe Miasto Lubawskie utrzymuje się z pracy (60,5%), natomiast pozostała ludność utrzymuje się z innych źródeł, w tym ze źródeł nie zarobkowych (tabela 8). Pod pojęciem niezarobkowe źródła mieszczą się między innymi emerytury i renty. Z tych źródeł utrzymuje się 26,3% ludności gminy Nowe Miasto Lubawskie.

Wśród osób utrzymujących się z pracy najmniej przeważają mężczyźni. Stanowią oni prawie 35% wszystkich pracujących. Z pracy na własny rachunek utrzymuje się 20,4% mieszkańców, w tym z gospodarstw rolnych 15,4%. Wynika z tego, że 5% mieszkańców utrzymuje się z prowadzonej działalności gospodarczej lub ma dochody z najmu. Z pozostałych źródeł utrzymania korzysta 39,2% mieszkańców, z tego 14,4% z rent i 11,9% z emerytur (źródła niezarobkowe). W grupie osób żyjących z niezarobkowych źródeł utrzymania przeważają kobiety – prawie 57%. Tylko w przypadku około 0,3% mieszkańców gminy nie można wskazać na źródła dochodów (zjawisko to jest co do udziału procentowego niezależne od płci).

Tabela 8

Ludność według głównego źródła utrzymania ze względu na miejsce zamieszkania

Wyszczególnienie	ogółem	z pracy				z pozostałych źródeł			nie ustalono
		razem	najmniej	na rachunek własny	w tym gosp. rolne	razem	niezarobkowe		
							emerytura	renta	
gmina Nowe Miasto Lubawskie	7710	4664	3089	1575	1186	3021	915	1109	25
mężczyźni	3845	2509	1625	884	661	1324	388	487	12
kobiety	3865	2155	1464	691	525	1697	527	622	13
w %									
gmina Nowe Miasto Lubawskie	100	60,5	40,1	20,4	15,4	39,2	11,9	14,4	0,3
mężczyźni	100	32,5	21,1	11,5	8,6	17,2	5,0	6,3	0,2
kobiety	100	28,0	19,0	9,0	6,8	22,0	6,8	8,1	0,2

Źródło: GUS 2002 NSP

Z danych spisu powszechnego z roku 2002 wynika, że w powiecie nowomiejskim aktywnych zawodowo jest około 33,4 tys. osób (tabela 9). Z tego 17,4% przypada na gminę wiejską Nowe Miasto Lubawskie, w której aktywnych zawodowych jest około 3300 osób. Daje to wskaźnik zatrudnienia 40,9%, czyli tyle procent osób w wieku powyżej 15 lat ma zatrudnienie. Jest to zbliżona wielkość do wskaźnika zatrudnienia w powiecie nowomiejskim

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

(40,8%), natomiast w województwie wskaźnik ten jest nieco mniejszy (38,3%). Współczynnik aktywności zawodowej w powiecie nowomiejskim jest jednym z najwyższych w województwie. Wynosi on 56,4%. W gminie Nowe Miasto Lubawskie wskaźnik aktywności zawodowej wynosi 57,6%.

Tabela 9

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrud.	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
		w tysiącach							
warmińsko-mazurskie	1142,4	608,8	437,2	171,5	496,3	37,3	53,3	38,3	28,2
miasta	704,8	375,2	277,4	97,9	302,2	27,3	53,2	39,4	26,1
wieś	437,6	233,6	159,9	73,7	194,1	10	53,4	36,5	31,5
Powiat nowomiejski	33,4	18,6	13,5	5,2	14,4	0,3	56,4	40,8	27,7
Nowe Miasto Lubawskie – gmina wiejska	5,8	3,3	2,4	1,0	2,5	0,0	57,6	40,9	28,9

Źródło: GUS 2002 NSP

Największe zatrudnienie w gminie Nowe Miasto Lubawskie występuje w przemyśle (48,5%). Przy czym wskaźnik zatrudnienia w przemyśle jest znacznie większy od analogicznego wskaźnika dla województwa i nieco większy od wskaźnika dla powiatu (gdzie sektor ten również przeważa - tabela 10).

Tabela 10

Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji w 2002r

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym:					
		rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	przemysł	budownictwo	handel i naprawy	transport, gospodarka magazynowa i łączność transport,	edukacja
Województwo	248429	8374	79275	11309	25704	16745	30503
Powiat nowomiejski	5542	178	2567	88	527	228	830
Nowe Miasto Lubawskie	705	82	342	0	49	35	115
w %							
Województwo	100	3,4	31,9	4,6	10,3	6,7	12,3
Powiat nowomiejski	100	3,2	46,3	1,6	9,5	4,1	15,0
Nowe Miasto Lubawskie	100	11,6	48,5	0,0	7,0	5,0	16,3

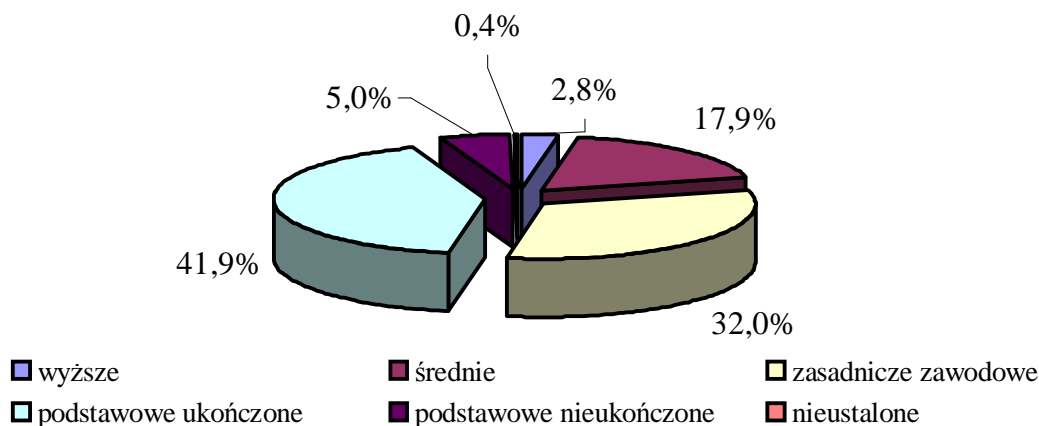
Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznika statystycznego 2003

Zatrudnienie w handlu i naprawach wynosi około 7%, przy czym wskaźnik ten jest nieco mniejszy od analogicznej wielkości dla powiatu oraz całego województwa. Gmina Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się nieco większym zatrudnieniem w edukacji niż w powiecie i województwie. Natomiast w rolnictwie wskaźnik ten jest dużo wyższy niż w powiecie i województwie.

2.2. Wykształcenie

Cechą charakteryzującą mieszkańców danego regionu i ważną w procesie rozwoju gospodarczego jest poziom wykształcenia mieszkańców. Od poziomu wykształcenia mieszkańców danego obszaru zależy głównie wielkość bezrobocia na jej obszarze. Wynika to z faktu, że wśród osób bezrobotnych w całym regionie Warmii i Mazur, jak i również w gminie Nowe Miasto Lubawskie najmniejszą liczbę stanowią osoby z wykształceniem wyższym, a największą mieszkańcy z wykształceniem podstawowym, zawodowym oraz niepełnym podstawowym. Wnioskować z tego można, że wykształcenie społeczeństwa jest jednym z kluczowych czynników rozwojowych powiatów.

Ludność gminy charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia (rysunek 1). W gminie Nowe Miasto Lubawskie osób z wyższym wykształceniem jest około 2,8%, natomiast w kraju wskaźnik ten wynosi około 10,2% (na podstawie danych GUS 2002 NSP), a w województwie warmińsko-mazurskim około 9%.

Rys.1. Poziom wykształcenia mieszkańców w gminie Nowe Miasto Lubawskie w 2002 roku (w %)

Źródło: GUS 2002 NSP

Przeważająca grupa mieszkańców gminy posiada wykształcenie podstawowe – 41,9%. W porównaniu do województwa jest to o 1,5% mniej. Nieukończone wykształcenie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

podstawowe posiada 5% mieszkańców. Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy przyczynia się do wysokości stopy bezrobocia w gminie. Wynika to z faktu, że osoby o niższym wykształceniu mają mniejsze szanse na znalezienie zatrudnienia.

W gminie wyższe wykształcenie według Narodowego Spisu Powszechnego posiadały 173 osoby. Z tego 111 to kobiety. Osoby te stanowią 2,8% mieszkańców w wieku powyżej 13 lat. Wśród kobiet jest 3,7% osób z wyższym wykształceniem a wśród mężczyzn 2,0%. Średnie wykształcenie posiada prawie 18% mieszkańców. Najwięcej osób posiada średnie wykształcenie zawodowe 12,7%. Wykształcenie ogólnokształcące posiada około 3,3% osób. Największa grupa mieszkańców gminy posiada wykształcenie podstawowe. Stanowią oni około 41,9% wszystkich mieszkańców powyżej 13 roku życia. Wykształcenie zawodowe zasadnicze przeważa wśród mężczyzn – 41,1%, kobiety 22,8%. Niewiele większy jest natomiast wskaźnik procentowy wykształcenia kobiet odnośnie wykształcenia podstawowego ukończonego (46,2%) w stosunku do mężczyzn (37,5%).

Tabela 11

Ludność Gminy Nowe Miasto Lubawskie w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania

Wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia								
		wyższe	Średnie				zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony
			razem	policealne	ogólnokształcące	zawodowe				
ogółem	6082	173	1087	117	200	770	1945	2546	306	25
mężczyźni	3049	62	439	24	51	364	1253	1144	140	11
kobiety	3033	111	648	93	149	406	692	1402	166	14
w %										
ogółem	100	2,8	17,9	1,9	3,3	12,7	32,0	41,9	5,0	0,4
mężczyźni	100	2,0	14,4	0,8	1,7	11,9	41,1	37,5	4,6	0,4
kobiety	100	3,7	21,4	3,1	4,9	13,4	22,8	46,2	5,5	0,5

Źródło: GUS 2002 NSP

2.3. Bezrobocie

Gmina Nowe Miasto Lubawskie tak jak cały powiat nowomiejski zaliczana jest do obszarów zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym. W roku 2004 liczba zarejestrowanych bezrobotnych podobnie jak w 2001 przekroczyła 1000 osób (inaczej niż w całym powiecie nowomiejskim gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych powoli, aczkolwiek systematycznie spada). Ponad połowę wszystkich bezrobotnych stanowią kobiety. W całym analizowanym okresie liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku wynosiła zawsze ponad 75% ogółu bezrobotnych. Sytuacja podobnie przedstawia się w powiecie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

nowomiejskim, choć według stanu na dzień 30.09.2004 sytuacja przedstawia się nieco lepiej (49% ogółu bezrobotnych nie miała prawa do zasiłku).

Tabela 12

Liczba bezrobotnych w gminie Nowe Miasto Lubawskie w latach 2001-2004

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	gmina Nowe Miasto Lubawskie			Powiat nowomiejski		
	razem	w tym kobiety	bezrobotni bez prawa do zasiłku	razem	w tym kobiety	bezrobotni bez prawa do zasiłku
31.12.2001	1017	619	764	5304	3096	3904
31.12.2002	957	560	747	5035	2835	3876
31.12.2003	884	490	680	4736	2616	3710
30.09.2004	1062	658	797	4400	2554	2151

Zródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

W 2004 roku liczba bezrobotnych absolwentów wynosiła 31 osób (tzn. że co trzeci bezrobotny absolwent z terenu całego powiatu pochodził z gminy Nowe Miasto Lubawskie – tabela 13). W 2001 liczba bezrobotnych absolwentów wynosiła 74, w 2002 – 41osób, natomiast w 2003 roku 36 osób. Zdecydowana większość bezrobotnych absolwentów to kobiety (w 2004 r. stanowiły one 67,7% ogółu bezrobotnych absolwentów).

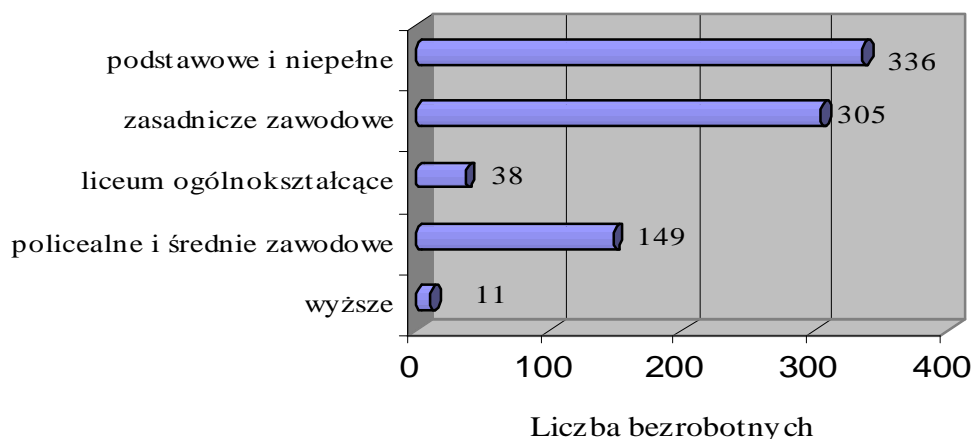
Tabela 13

Liczba bezrobotnych w gminie Nowe Miasto Lubawskie (stan na 30.09.2004 r.)

Wyszczególnienie	gmina Nowe Miasto Lubawskie		Powiat nowomiejski	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	1062	658	4400	2554
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	265	131	1031	403
Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku	797	527	3369	2151
Liczba bezrobotnych absolwentów	31	21	90	49

Zródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

Najwięcej osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym oraz zasadniczym zawodowym (rysunek 2). Odsetek osób, które ukończyły licea ogólnokształcące oraz studia wyższe jest marginalny (odpowiednio 4,5% ogółu bezrobotnych oraz 1,3%).

Rys. 2. Liczba bezrobotnych w zależności od poziomu wykształcenia w gminie Nowe Miasto Lubawskie według stanu na dzień 30.09.04

Źródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

W tym zdecydowana większość bezrobotnych z wykształceniem wyższym to kobiety (9 kobiet na 11 wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym – tabela 14). Podobna sytuacja występuje w całym powiecie nowomiejskim (prawie 74% ogółu bezrobotnych z wyższym wykształceniem to kobiety). W gminie Nowe Miasto Lubawskie osoby z wykształceniem podstawowym i poniżej oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym, stanowią ponad 76% ogółu bezrobotnych (w powiecie wskaźnik ten wynosi 66%).

Tabela 14

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia (stan na 30.09.2004 r.)

Wykształcenie	gmina Nowe Miasto Lubawskie		Powiat nowomiejski	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
wyższe	11	9	72	53
policealne i średnie zawodowe	149	97	880	612
liceum ogólnokształcące	38	31	264	199
zasadnicze zawodowe	305	157	1652	890
podstawowe i niepełne	336	177	1532	800
RAZEM:	839	471	4400	2554

Źródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

Największa liczba bezrobotnych w gminie przynależy do przedziału wieku 18-24 lata oraz 25-34 (obie te grupy wiekowe stanowią ponad 55% ogółu bezrobotnych). Grupy te przeważają również w powiatowej strukturze bezrobocia (stanowią one ponad 57% ogółu bezrobotnych – tabela 15).

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 15

Bezrobotni według wieku (stan na 30.09.2004 r.)

Wiek	Bezrobotni w gminie Nowe Miasto Lubawskie		Bezrobotni w powiecie nowomiejskim	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
15 - 17 lat	0	0	0	0
18 - 24	245	127	1319	726
25 - 34	219	135	1208	759
35 - 44	187	113	967	603
45 - 54	168	89	803	429
55 - 59	18	7	94	37
60 - 64	2	0	9	0
RAZEM:	839	471	4400	2554

Źródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

Odływ bezrobotnych wynika głównie z podjęcia pracy przez osoby bezrobotne. Z tego powodu na przestrzeni III kwartałów 2004 r. „odływ” bezrobotnych wyniósł 321 osób (tabela 16), z tego najwięcej z tytułu podjęcia pracy niesubsydiowanej (267 osób).

Tabela 16

Napływ i odływ bezrobotnych na przestrzeni III kwartałów 2004 r.

Wykaz	gmina Nowe Miasto Lubawskie		Powiat nowomiejski	
	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety
Stan bezrobotnych na koniec 2003r.	884	490	4736	2616
Bezrobotni zarejestrowani "napływ"	548	266	2988	1402
Bezrobotni wyrejestrowani "odływ"	593	285	3324	1464
z tego:				
z tytułu podjęcia pracy	321	133	1786	701
z tego:				
pracy niesubsydiowanej	267	112	1441	549
pracy subsydiowanej	54	21	345	152
w tym:				
prac interwencyjnych	33	14	229	105
robót publicznych	13	5	70	30
z tytułu udzielonej pożyczki	6	1	22	6
inne	2	1	24	11
Stan bezrobotnych na koniec września 2004r.	839	471	4400	2554

Źródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

3. Pomoc społeczna

3.1. Informacje ogólne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie zatrudnia 12 osób, w tym 3 pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych, 1 pracownika socjalnego prowadzącego dodatki mieszkaniowe, 2 pracowników obsługujących Świadczenia Socjalne, 4 opiekunki domowe.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
14. dożywianie dzieci;
15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Oprócz zadań własnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie spełnia zadania zlecone przez administrację rządową:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Do zadań własnych gminy (nieobowiązkowych) z zakresu pomocy społecznej należy również „Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach”. Jest to zgodne art. 17 ust. 2 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej (zmiana wprowadzona art. 138 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001)

3.2. Infrastruktura socjalna pomocy społecznej

W skład infrastruktury socjalnej wchodzi między innymi następujące elementy: gminne domy pomocy społecznej, domy spokojnej starości, domy dziecka, rodzinne domy dziecka, środowiskowe domy samopomocy, w tym: powiatowe środowiskowe domy samopomocy, gminne środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, pogotowia opiekuńcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, świetlice terapeutyczne i socjoterapeutyczne, świetlice środowiskowe, ogniska wychowawcze, placówki poradnictwa specjalistycznego, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty interwencji kryzysowej, mieszkania chronione, mieszkania rówieśnicze. Mieszkańcy gminy mogą korzystać z infrastruktury znajdującej się na terenie powiatu nowomiejskiego zarządzanej przede wszystkim przez samorządy terytorialne W powiecie nowomiejskim działa 6 tego typu placówek (tab.17)

Tabela 17

Infrastruktura społeczna w powiecie nowomiejskim

Lp.	Rodzaj instytucji	Nazwa i adres placówki	Typ placówki	Ilość miejsc	Podmiot prowadzący
1	Dom dziecka	Dom Dziecka Pacóltowo 58 13-300 Nowe Miasto Lubawskie	Placówka typu socjalizacyjne go	44	Powiat nowomiejski
2	Ponadgminny dom pomocy społecznej	Dom Pomocy Społecznej Nowe Grodziczno 14 B 13-324 Grodziczno	Dom dla osób starych	46	Powiat nowomiejski
3	Ośrodki interwencji kryzysowej	Ośrodek Interwencji Kryzysowej ul.Korczaka 4 13-300 Nowe Miasto Lubawskie	interwencyjna	8/2 pokoje/	Powiat nowomiejski
4	Świetlica środowiskowa	Świetlica „Nazaret” im. Bł. Ks. S. Frelichowskiego ul. Kościelna 8a 13-300 Nowe Miasto Lubawskie	Placówka wsparcia dziennego	40	Akcja Katolicka Nowe Miasto Lubawskie
5	Świetlica środowiskowa	Świetlica Środowiskowa ul Rynek 3 13-340 Biskupiec Pom.	Placówka wsparcia dziennego	30	UG Biskupiec

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Lp.	Rodzaj instytucji	Nazwa i adres placówki	Typ placówki	Ilość miejsc	Podmiot prowadzący
6	Świetlica terapeutyczna socjoterapeutyczna	Świetlica Terapeutyczno-Rehabilitacyjna TPD ul. Grunwaldzka 35 13-300 Nowe M. Lub. wtz35@poczta onet.pl	Placówka wsparcia dziennego	30	Zarząd Miejski TPD

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Urząd Marszałkowski w Olsztynie /stan na dzień 30 czerwca 2003 r./

3.3. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej

Świadczenia udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie można podzielić na dwie grupy. Pierwszą grupę stanowią świadczenia z tytułu zadań zleconych gminie, a drugą zadania własne gminy.

Zgodnie z Art. 36. Ustawy o pomocy społecznej świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców;
- 2) świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo wychowawczej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Ze świadczeń wynikających z zadań zleconych gminie korzystało w 2003 roku 376 osób (tabela 18). Pobrali ono ogółem 2520 świadczeń. W strukturze świadczeń z pierwszej grupy największy udział procentowy biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających z danego świadczenia mają zasiłki okresowe przyznane z powodu braku możliwości zatrudnienia oraz renta socjalna. Korzysta z nich po 89 osób, czyli prawie 48% wszystkich świadczeniobiorców. Pod względem wartościowym wypłaty z tytułu zasiłków okresowych przyznanych z powodu braku możliwości zatrudnienia stanowiły zaledwie 2,9% wszystkich świadczeń. Natomiast największą część środków pochłonęły wypłaty z tytułu renty socjalnej

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

– 38,1%. Dnia 27 czerwca 2003r. została ogłoszona ustawa o rencie socjalnej, która określa nowe zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej. (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 z 2003r.) Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 października 2003r., z wyjątkiem art. 2 pkt 3 i art. 13 ust. 1 i 2 oraz art. 26 ust. 4 i 5. Zgodnie z art. 18 tej ustawy uchyla się art. 27a ustawy o pomocy społecznej, który mówił o rencie socjalnej. Oznacza to, że Ośrodki Pomocy Społecznej wypłacały rentę socjalną tylko do dnia 30 września 2003r. Następnie przekazały dokumentację, o której mowa w art. 26 ust. 5 pkt 2 i 3 cytowanej ustawy, jednostkom organizacyjnym Zakładu ZUS, które to od 1 października 2003r. przyznają rentę socjalną.

Na drugim miejscu pod względem przekazanych środków stanowiły zasiłki stałe ogółem. Pobierało je 69 osób na łączną kwotę 223 849 zł (co stanowi 30,1% całkowitych rozdysponowanych w 2003 kwot).

Tabela 18

Świadczenia udzielone w 2003 roku– zadania zlecone gminie

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	%	liczba świadczeń	%	liczba osób w rodzinach	%	Kwota w zł	%
1.	Zasiłki stałe ogółem	69	18,4	436	17,3	339	19,8	223849	30,1
2.	Zasiłki stałe wyrównawcze	67	17,8	532	21,1	206	12,0	122072	16,4
3.	Zasiłek okresowy gwarantowany	14	3,7	123	4,9	36	2,1	47108	6,3
4.	Zasiłki okresowe przyznane z powodu braku możliwości zatrudnienia	89	23,7	201	8,0	383	22,3	21651	2,9
5.	Renta socjalna	89	23,7	685	27,2	471	27,4	283927	38,1
6.	Macierzyński zasiłek okresowy dla matki dziecka	48	12,8	159	6,3	281	16,4	36544	4,9
7.	Macierzyński zasiłek jednorazowy dla matki dziecka	48	12,8	48	1,9	281	16,4	9648	1,3
8.	Zasiłki rodzinne	12	3,2	116	4,6	33	1,9	5371	0,7
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	22	5,9	220	8,7	69	4,0	30920	4,2
10.	Razem	376	100,0	2520	100,0	1716	100,0	744799	100,0

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Z tytułu zadań zleconych w 2004 przyznano 755 świadczeń (tabela 19)

Tabela 19

Świadczenia udzielone w 2004 roku – zadania zlecone gminie

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	%	liczba świadczeń	%
1.	Zasiłki stałe ogółem	75	79,8	700	92,7
2.	Macierzyński okresowy dla matki dziecka	19	20,2	55	7,3
Razem		94	100,0	755	100,0

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Z tytułu zadań własnych gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej udzielono w 2003 roku 97501 świadczeń (tabela 20), w 2004 roku liczba świadczeń wyniosła 78 283. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy, średnio na jednego mieszkańca udzielono 12,2 świadczenia. W 2003 około 82% świadczeń stanowiły posiłki dla dzieci i młodzieży w okresie nauki (w 2004 już 93%). Z tej formy pomocy skorzystało w 2003 i 2004 546 osób.

Pod względem liczby osób, którym udzielono świadczenia na drugim miejscu są zasiłki celowe i w naturze ogółem. Z tej formy pomocy skorzystało 361 osób (299 osób – 2004). Struktura nakładów finansowych przedstawia się w podobny sposób, tzn na pierwszym miejscu są posiłki dla dzieci i młodzieży w okresie nauki (42,8% wydatków, co daje ponad 108 tys. zł), a na drugim miejscu są zasiłki celowe i w naturze ogółem (37,9%, co daje kwotę prawie 96 tys. zł). Łącznie na świadczenia udzielone z tytułu zadań własnych gminy wydatkowano w 2003 roku 252859 zł, a w 2004 – 282281 złotych.

Tabela 20

Świadczenia udzielone 2003 – zadania własne gminy

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	%	Liczba świadczeń	%	Liczba osób w rodzinach	%	Kwota w zł	%
1.	Posiłki (dla dzieci i młodzieży w okresie nauki)	546	58,8	79674	81,7	1200	37,0	108216	42,8
2.	Usługi opiekuńcze	20	2,2	17825	18,3	25	0,8	44592	17,6
3.	Sprawienie pogrzebu	2	0,2	2	0,0	2	0,1	4240	1,7
4.	Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	361	38,9	X	X	2012	62,1	95811	37,9
5.	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ¹	X	X	X	X	945	29,2	X	X
6.	Praca socjalna (liczba rodzin) ¹	X	X	X	X	4395	135,7	X	X
Razem		929	100,0	97501	100,0	3239	100,0	252859	100,0

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie ¹ świadczenie niepieniężne

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 21

Świadczenia udzielone 2004 – zadania własne gminy

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	%	Liczba świadczeń	%	Liczba osób w rodzinach	%	Kwota w zł	%
1.	Zasiłki okresowe	160	9,2	585	0,7	663	16,4	65 465	23,2
2.	Zasiłki celowe i w naturze	352	20,2	299	0,4	1 190	29,5	115 950	41,1
3.	Posiłki (dla dzieci i młodzieży w okresie nauki)	596	34,2	73 189	93,5	1 011	25,1	74 339	26,3
4.	Usługi opiekuńcze	15	0,9	4 509	5,8	17	0,4	26 527	9,4
5.	Pomoc w załatwianiu spraw w urzędach	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
6.	Praca socjalna	620	35,6	0	0,0	1155	28,7	0	0,0
	Razem	1743	100	78 283	100	4 031	100,0	282 281	100,0

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie¹ świadczenie niepieniężne

Najczęściej powodem udzielania świadczeń z zakresu pomocy społecznej w roku 2002 (biorąc pod uwagę liczbę rodzin) było ubóstwo. W roku 2002 z tego tytułu otrzymało pomoc 810 rodzin (co stanowi 48,9% objętych jakąkolwiek pomocą rodzin), w skład, których wchodziło 4130 osób (45,3% objętych jakąkolwiek pomocą osób - tabela 22). Podobnie sytuacja przedstawiała się w 2003 roku. Pomoc z tytułu ubóstwa otrzymało 845 rodzin, co stanowiło 49,6% wszystkich objętych pomocą rodzin. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą z tytułu ubóstwa wynosiła 4395 (47,4% wszystkich osób objętych pomocą). Drugim powodem przyznawania pomocy (zarówno w roku 2002 jak i 2003) było bezrobocie. Skala pomocy w obu latach również charakteryzowała się stabilnością – liczebność rodzin w obu latach wynosiła powyżej 18,5% rodzin objętych pomocą. Pozostałe znaczące powody wsparcia to bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niepełnosprawność (udziały procentowe pomocy udzielanej z tych tytułów osiągają podobnie jak powyżej omawiane powody wielkości dwucyfrowe). Pozostałe powody takie jak: bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała choroba, alkoholizm mają znaczenie marginalne (wszystkie razem nie przekraczają 6,3% w 2003 roku pod względem liczby rodzin objętych pomocą oraz 6,0% pod względem liczby osób objętych pomocą).

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 22

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej

Lp.	Powód przyznania pomocy	2002				2003				2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%	liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%	liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	Ubóstwo	810	48,9	4130	45,3	845	49,6	4395	47,4	420	35,7	1558	30,8
2.	Bezdomność	2	0,1	2	0	2	0,1	2	0	2	0,2	2	0,04
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	3	290	3,2	48	2,8	281	3	48	4,1	326	6,4
5.	Bezrobocie	310	18,7	1890	20,8	293	17,2	1725	18,6	290	24,7	1635	32,3
6.	Niepełnosprawność	180	10,9	880	9,7	213	12,5	1010	10,9	284	24,1	1030	20,3
7.	Długotrwała choroba	55	3,3	260	2,9	48	2,8	225	2,4	46	3,9	134	2,6
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	230	13,9	1545	17	245	14,4	1572	17	64	5,4	347	6,9
9.	Alkoholizm	20	1,2	110	1,2	10	0,6	59	0,6	18	1,5	24	0,5
10	przemoc w rodzinie									2	0,2	7	0,1
11	trudności po opuszczeniu ZK									2	0,2	2	0,04
	Razem	1656	100	9107	100	1704	100	9269	100	1176	100	5065	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Pod względem liczby rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej 29,8% stanowią rodziny składające się z sześciu i więcej osób (łącznie 252 rodziny – tabela 23). Rodziny te przeważają również w strukturze liczby osób w rodzinach objętych pomocą – 52,7% ogólnej liczby osób (łącznie 2316 osób). Liczba rodzin objętych pomocą w zależności od typu rodziny przyjmuje dodatnią zależność (tzn. wraz ze wzrostem liczby osób w rodzinach wzrasta liczba rodzin objętych pomocą a w konsekwencji również liczba osób w rodzinach objętych pomocą).

W 2004 roku pomocą objęto 1098 rodzin, gdzie łączna liczba osób wynosiła 3348. W strukturze przeważają zaś rodziny czteroosbowe.

Tabela 23

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2003 roku (liczba osób w rodzinie)

Lp.	liczba osób w rodzinie	2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	71	8,4	71	1,6
2.	2	86	10,2	172	3,9
3.	3	95	11,2	285	6,5
4.	4	154	18,2	616	14,0
5.	5	187	22,1	935	21,3
6.	6 i więcej	252	29,8	2316	52,7
	Razem	845	100	4395	100

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 24

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 roku (liczba osób w rodzinie)

Lp.	liczba osób w rodzinie	2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	165	15	134	4,0
2.	2	119	10,8	194	5,79
3.	3	188	17,1	458	13,7
4.	4	255	23,2	827	24,7
5.	5	214	19,5	866	25,9
6.	6 i więcej	157	14,3	869	26,0
Razem		1098	100	3348	100

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Pod względem liczby dzieci w rodzinach objętych świadczeniami przeważają w 2003 roku rodziny posiadające trójkę dzieci – 18,3%. Niewiele ustępuje im liczba rodzin z czwórką i piątką dzieci (tabela 25). W 2004 roku przeważają rodziny mające dwójkę dzieci – 214 rodzin.

Tabela 25

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2003 roku (liczba dzieci w rodzinie)

Lp.	Liczba dzieci w rodzinie	2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	63	10,0	189	5,2
2.	2	82	13,0	335	9,2
3.	3	115	18,3	550	15,1
4.	4	106	16,8	430	11,8
5.	5	88	14,0	635	17,4
6	6	84	13,3	685	18,8
7	7i więcej	92	14,6	826	22,6
Razem		630	100	3650	100

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Tabela 26

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 roku (liczba dzieci w rodzinie)

Lp.	liczba dzieci	2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	163	27,5	460	20,6
2.	2	214	36,1	730	32,6
3.	3	122	20,6	510	22,8
4.	4	51	8,61	261	11,7
5.	5	25	4,22	145	6,48
6.	6	11	1,86	80	3,57
7.	7 i więcej	6	1,01	52	2,32
Razem		592	100	2238	100

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Prawie 5% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Nowe Miasto Lubawskie stanowią rodziny niepełne (tabela 27). W tej grupie przeważają rodziny z jednym dzieckiem. Stanowią one 47,5% wszystkich rodzin niepełnych. W roku 2004 nastąpił wzrost rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną – 117 rodzin.

Tabela 27

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w 2003

Lp.	liczba dzieci w rodzinie	2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	19	47,5	38	26,2
2.	2	11	27,5	36	24,8
3.	3	5	12,5	23	15,9
4.	4 i więcej	5	12,5	48	33,1
Razem		40	100	145	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Tabela 28

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w 2004

Lp.	liczba osób w rodzinie	2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	41	35	67	21,4
2.	2	39	33,3	102	32,6
3.	3	21	17,9	73	23,3
4.	4	16	13,7	71	22,7
Razem		117	100	313	100

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

O poziomie ubóstwa na obszarze gminy świadczyć może również liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej (tabela 29). Rodziny te stanowią prawie 22,5% wszystkich rodzin objętych pomocą oraz prawie 12% pod względem liczby osób korzystających z pomocy. Przeważają w tej grupie rodziny jednoosobowe (46,3% rodzin). W 2004 przeważały rodziny czteroosobowe (46,0%). Natomiast pod względem liczby osób są to rodziny dwuosobowe (63 rodziny co daje 126 osób). W 2004 roku liczba takich rodzin zmalała do 113 (tabela 30).

Tabela 29

Rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną w 2003 roku

Lp.	liczba osób w rodzinie	2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	88	46,3	88	23,8
2.	2	63	33,2	126	34,1
3.	3	27	14,2	81	22,0
4.	4 i więcej	12	6,3	74	20,1
Razem		190	100	369	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną w 2004 roku

Lp.	liczba osób w rodzinie	2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	12	10,6	12	3,9
2.	2	19	16,8	30	9,6
3.	3	30	26,5	73	23,5
4.	4	52	46,0	196	63,0
Razem		113	100,0	311	100,0

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Przeciętna rodzina korzystająca z pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie jest rodziną pięcio- lub więcej osobową. Świadczenia, które pobiera przyznawane są z tytułu ubóstwa lub bezrobocia w formie zasiłku okresowego przyznanego z powodu braku możliwości zatrudnienia lub renty socjalnej.

Świadczenia rodzinne

Podstawa prawna:

- ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 5 marca 2004 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2004 r., Nr 45, poz. 433)

Zanim ustawa o świadczeniach rodzinnych weszła w życie została znowelizowana. Zmiany wprowadza:

- ustawa z dn. 29 stycznia 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 35, poz. 305)

Zmiany po wprowadzeniu:

- ustawa z dnia 30 lipca 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 192, poz. 1963)

Ustawa o świadczeniach rodzinnych tworzy nowy system wsparcia dla rodziny. Wymienia dwie grupy świadczeń: 1) zasiłek rodzinny z systemem dodatków, 2) świadczenia opiekuńcze. Nowy system wsparcia wszedł w życie 1 maja 2004 r.

Ustawa wprowadza nowe zasady przyznawania i wypłacania świadczeń. Zmienia przeznaczenie niektórych zasiłków, kryteria jakie muszą spełniać świadczeniobiorcy, wyznacza instytucje zajmujące się wypłacaniem świadczeń.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Według Art. 4.1. ustawy o świadczeniach rodzinnych, zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje: 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka; 2) opiekunowi faktycznemu dziecka; 3) osobie uczącej się.

Do zasiłku rodzinnego według art. 8. przysługują dodatki z tytułu 1) urodzenia dziecka; 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego; 3) samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania; 4) samotnego wychowywania dziecka; 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego; 6) rozpoczęcia roku szkolnego; 7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Art. 16. 1. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: 1) niepełnosprawnemu dziecku; 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Art. 17. 1. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od maja do grudnia 2004 świadczenie rodzinne otrzymało w gminie Nowe Miasto Lubawskie 468 rodzin na łączną kwotę 1 272 993 złotych (tabela 31). Przyznano w tym okresie 12021 świadczeń. Wartość średniego świadczenia wyniosła około 105 złotych. W strukturze świadczeń przeważają dodatki do zasiłków rodzinnych.

Świadczenia z zakresu świadczeń rodzinnych za okres 05 – 12. 2004

Wyszczególnienie	wartość	liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	297 327	6 359
Dodatki do zasiłków rodzinnych	569 476	3 941
Zasiłki pielęgnacyjne	162 576	1 137
Świadczenia pielęgnacyjne	243 614	584
Razem	1 272 993	12 021
w %		
Zasiłki rodzinne	23,4	52,9
Dodatki do zasiłków rodzinnych	44,7	32,8
Zasiłki pielęgnacyjne	12,8	9,5
Świadczenia pielęgnacyjne	19,1	4,9

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Na ubezpieczenie społeczne w ramach świadczeń rodzinnych odprowadzono kwotę 73 089 złotych, w tym składki emerytalno-rentowe 68 521 złotych. Składki te płacone były średniomiesięcznie za 62 osoby. Składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosiły w roku 2004 4568 złotych dla 17 osób.

Dodatki mieszkaniowe

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie odpowiada również za przyznawanie mieszkańcom gminy świadczeń w postaci dodatków mieszkaniowych. W 2004 roku wypłacono z tego tytułu 1225 świadczeń na łączną kwotę 156 743 złote. Dodatek mieszkaniowy jest "szczególnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie osób o niskich dochodach, którym przysługuje tytuł prawny do lokalu, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny (opłaty dodatkowe, eksploatacyjne oraz niektóre koszty związane z zamieszkaniem w lokalu)". Upraszczając, dodatek mieszkaniowy to określona suma pieniężna na uzupełnienie wydatków na mieszkanie, przysługująca w przypadkach określonych przepisami: 1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. nr 71 poz. 734); 2. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. nr 156 poz. 1817); 3. rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika uprawnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz.U. nr 156 poz. 1828).

4. Grupy wymagające wsparcia

4.1. Osoby niepełnosprawne

Z tytułu niepełnosprawności w roku 2003 przyznano świadczenia 180 rodzinom stanowi to 12,5% liczby rodzin objętych pomocą oraz 10,9% liczby osób (tabela 32). W porównaniu do roku 2002 liczba przyznanych świadczeń z tytułu niepełnosprawności wzrosła o 33 rodziny.

Tabela 32

Przyznane świadczenia z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności

Lp.	Powód przyznania pomocy	2002				2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%	liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	niepełnosprawność	180	10,9	880	9,7	213	12,5	1010	10,9
2.	wszystkie	1656	100	9107	100	1704	100	9269	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Świadczenia udzielone w 2003 roku z powodu niepełnosprawności to zasiłki stałe ogółem (17,3% liczby świadczeń), zasiłki stałe wyrównawcze (21,1%) oraz renta socjalna (27,2% - tabela 33). Pod względem wielkości środków finansowych przeważają renty socjalne (pochłonęły one 283927 zł – co stanowi ponad 38% kwoty świadczeń udzielonych z tytułu niepełnosprawności).

Tabela 33

Świadczenia udzielone w 2003 roku z powodu niepełnosprawności – zadania zlecone gminie

Lp.	Rodzaj świadczenia	liczba osób	%	liczba świadczeń	%	liczba osób w rodzinach	%	Kwota w zł	%
1.	Zasiłki stałe ogółem	69	18,4	436	17,3	339	19,8	223849	30,1
2.	Zasiłki stałe wyrównawcze	67	17,8	532	21,1	206	12,0	122072	16,4
3.	Renta socjalna	89	23,7	685	27,2	471	27,4	283927	38,1
	Wszystkie	376	100,0	2520	100,0	1716	100,0	744799	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Wśród osób niepełnosprawnych przeważają osoby bierne zawodowo – 85,1% (tabela 34). Pracujący stanowią 11,9% (dokładnie taki sam wskaźnik jak w województwie). Osoby z obszaru gminy charakteryzują się niską aktywnością zawodową. Tylko 14,3% niepełnosprawnych jest aktywnych zawodowo.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Tabela 34

Osoby niepełnosprawne na rynku pracy

Wyszczególnienie	Ogółem	%	Aktywni zawodowo						Bierni zawodowo		Nieustalony status na rynku pracy	
			razem	%	pracujący	%	bezrobotni	%	osoby	%	osoby	%
Warmińsko-mazurskie	180168	100	28067	15,6	21497	11,9	6570	3,6	151477	84,1	624	0,3
Nowe Miasto Lubawskie	1157	100	166	14,3	138	11,9	28	2,4	985	85,1	6	0,5

Źródło: Spis powszechny 2002

Niepełnosprawność dotyka w nieco większym stopniu kobiety (52,5%) niż mężczyzn (47,5% - tabela 35).

Tabela 35

Liczba osób niepełnosprawnych – gmina Nowe Miasto Lubawskie

wyszczególnienie	osoby niepełnosprawne		
	razem	mężczyźni	kobiety
gmina Nowe Miasto Lubawskie	1157	549	608
	w %		
gmina Nowe Miasto Lubawskie	100,0	47,5	52,5

Źródło: GUS 2002 NSP

Jak wynika z badań przeprowadzonych na reprezentatywnej próbie osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim około 20% bezrobotnych nie posiada żadnego źródła dochodu. Usługi placówek pomocy społecznej są w opinii osób niepełnosprawnych raczej dostępne: możliwość dotarcia nie stanowi problemu dla 57 % niepełnosprawnych, brak potrzeby sygnalizuje 27,4 %, to jest łącznie 84,5 %. Tylko około 15,6 % osób niepełnosprawnych nie ma możliwości korzystania z tych placówek, z których chcą (tabela 36).

Tabela 36

**Korzystanie z usług placówek mogących wspierać osoby niepełnosprawne
(dostępność w opiniach respondentów)**

Placówki mogące wspierać niepełnosprawnych	% osób niepełnosprawnych mających możliwość korzystania			
	Tak	Nie	brak potrzeby	Ogółem
Usługi placówek pomocy społecznej	57,0	15,6	27,4	100,0
Rehabilitacja medyczna	53,0	22,4	24,6	100,0
Usługi placówek kulturalnych	28,6	38,5	32,9	100,0
Usługi placówek oświatowych	26,4	30,3	43,3	100,0
Innych placówek tego typu	10,6	30,2	59,2	100,0

Źródło: Sytuacja rodzin w województwie warmińsko – mazurskim. Problemy i zagrożenia. Raport z badań. PTS. Olsztyn, lipiec 2001 r

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Główne przyczyny braku możliwości korzystania z usług placówek związane są z problemami finansowymi oraz problemami komunikacyjnymi (tabela 37).

Tabela 37

Przyczyny braku możliwości korzystania z usług placówek mogących wspierać osoby niepełnosprawne w opiniach respondentów (respondenci mieli możliwość więcej niż jednego wskazania)

Wyszczególnienie przyczyny	%
Problemy finansowe	39,5
Problemy komunikacyjne	28,3
Brak zainteresowania	13,8
Nie wiem o takich możliwościach	13,8
Problemy architektoniczne	11,2
Inne przyczyny	3,9
Brak odpowiedzi	16,4

Źródło: Sytuacja rodzin w województwie warmińsko – mazurskim. Problemy i zagrożenia. Raport z badań. PTS. Olsztyn, lipiec 2001 rok

4.2. Osoby uzależnione¹

Alkoholizm. Działania gminy dotyczące tej grupy społecznej zawarte są w rocznych programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z zapisem art. 4 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gmina opracowuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych. Środki na realizację programów stanowią wpłaty pobierane przez gminy za zezwolenia wydawane na sprzedaż detaliczną alkoholu i w gastronomii oraz tak zwane zezwolenia jednorazowe.

Na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie od 1999 roku funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, który prowadzi porady w zakresie: terapii uzależnienia od alkoholu, terapii w zakresie przemocy domowej, pomocy psychologicznej, pomocy wychowawczej „trudnego dziecka”. Głównymi uczestnikami punktu są zatem: osoby uzależnione, współuzależnione, dorosłe dzieci alkoholików, ofiary i sprawcy przemocy.

Według badań Instytutu Psychiatrii i Neurologii około 2-3% całej populacji uzależniona jest od alkoholu. W województwie warmińsko-mazurskim spożycie alkoholu jest

¹ Ze względu na fakt, że na obszarze gminy nie były przeprowadzane badania dotyczące zjawiska alkoholizmu i narkomani wśród młodzieży do oceny tych zjawisk posłużono się badaniami przeprowadzonymi w województwie. W listopadzie 2003 r. zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego. Badania przeprowadzono według metodologii międzynarodowego projektu podjętego z inicjatywy Co-operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group)

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

nieznacznie wyższe od średniej krajowej, wynosi ok. 10 litrów czystego spirytusu na jednego mieszkańca w skali roku. Jednak bliskość granicy oraz dostępność innych nielegalnych źródeł, pozwala przypuszczać, że rzeczywiste spożycie jest jeszcze większe.

Prowadzone dotychczas badania wpływu alkoholu na życie rodzinne wykazały, iż stymuluje on, bądź pogłębia stany wykołajenia społecznego sprawców przestępstw oraz utrwała procesy dezorganizacji życia rodzinnego, wywołujące patologiczne typy zachowań dzieci z tych rodzin.

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak i w całym kraju, również około 20 % nastolatków nadużywa alkoholu w sposób przynoszący poważne szkody dla rozwoju fizycznego, psychicznego i moralnego. Ponadto, z dostępnych źródeł wynika, iż w przypadku młodzieży w wieku 7 - 18 lat, zachodzą niepokojące zjawiska i procesy. Obniża się wiek inicjacji alkoholowej: pierwszy kontakt przed ukończeniem 12 roku życia ma miejsce w 64,6%, a pomiędzy 13 a 15 rokiem życia w przypadku 31,9% dzieci i młodzieży, co oznacza iż tylko 4,5% osób sięgnęło po alkohol w późniejszym okresie. Zaciera się też różnica wieku inicjacji i częstotliwości spożywania alkoholu występująca poprzednio pomiędzy chłopcami a dziewczętami. Rośnie częstotliwość spożywania alkoholu oraz dawki wypijanej jednorazowo a także spada odsetek deklarujących całkowitą abstynencję.

W przypadku piwa, wina oraz wódki odsetek gimnazjalistów w województwie, którzy ocenili możliwość ich zdobycia jako „bardzo łatwą” jest o ok. 20% niższy niż w skali ogólnopolskiej. Tendencja ta utrzymuje się także w grupie starszej młodzieży, choć różnice w stosunku do średniej dla całego kraju są nieco mniejsze i sięgają ok. 15%.

Tabela 38

Ocena dostępności poszczególnych substancji jako łatwa

Poziom klasy	Rodzaj substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Piwo	54,5	67,9
	Wino	44,9	55,4
	Wódka	36,2	45,7
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	77,3	89,5
	Wino	70,3	82,9
	Wódka	65,8	77,3

Źródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn wrzesień 2004.

działającej przy Radzie Europy i koordynowanego przez CAN ze Sztokholmu. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.

Tabela 39

Ekspozycja na propozycje poszczególnych substancji

Poziom klasy	Rodzaje substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Piwo	74,3	83,4
	Wino	45,8	47,5
	Wódka	49,1	56,4
	Bimber	22,5	20,2
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	90,9	93,2
	Wino	55,8	61,0
	Wódka	70,8	77,4
	Bimber	23,3	25,4

Zródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn wrzesień 2004.

Napoje alkoholowe, chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 88,1% uczniów z młodszej grupy i 96,9% uczniów starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle powszechne, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 69,6% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 19,6% uczniów z młodszej kohorty i 37,1% ze starszej grupy. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 45,2% uczniów młodszych i 22,6% uczniów starszych. Zarówno palenie tytoniu jak picie napojów alkoholowych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Substancje psychoaktywne. Systematycznie rośnie też liczba dzieci i młodzieży zażywających substancje psychoaktywne (tabela 40). Zestawienie wyników badań ankietowych prowadzonych w środowiskach lokalnych województwa warmińsko-mazurskiego z wynikami ogólnopolskimi potwierdza, że zjawisko to utrzymuje się na poziomie od 12 do 15% populacji.

Tabela 40

Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

Poziom klasy	Wyszczególnienie	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	17,9	19,2
	Substancje wziewne	8,3	9,3
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	15,8	17,3
	Amfetamina	4,1	6,0
	LSD lub inne halucynogeny	1,6	2,5
	Crack	1,5	1,6
	Kokaina	1,8	2,2

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Poziom klasy	Wyszczególnienie	Warmińsko-Mazurskie	Polska
	Heroina	2,0	1,8
	Ecstasy	2,9	2,8
	Grzyby halucynogenne	3,7	3,5
	Alkohol razem z tabletkami	6,3	8,4
	Alkohol razem z marihuaną	10,4	11,3
	Sterydy anaboliczne	2,3	2,9
	Polska heroina (kompot)	3,7	2,3
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	35,2	36,7
	Substancje wziewne	6,3	6,3
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	19,1	20,1
	Amfetamina	10,2	15,4
	LSD lub inne halucynogeny	3,2	4,2
	Crack	0,7	1,4
	Kokaina	1,3	2,4
	Heroina	1,8	2,2
	Ecstasy	5,5	5,8
	Grzyby halucynogenne	4,8	4,9
	Alkohol razem z tabletkami	13,5	14,6
	Alkohol razem z marihuaną	21,4	23,4
	Sterydy anaboliczne	5,5	3,5
Polska heroina (kompot)	1,7	1,2	

Zródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn wrzesień 2004.

Tabela 41

Ocena dostępności poszczególnych substancji jako łatwa

Poziom klasy	Rodzaj substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	12,6	15,7
	LSD lub inny środek halucynogeny	7,2	8,6
	Amfetamina	8,4	11,8
	Leki uspokajające lub nasenne	18,4	19,6
	Crack	6,0	7,4
	Kokaina	7,5	8,3
	Ecstasy	8,6	9,6
	Heroina	8,6	8,5
	Grzyby halucynogenne	11,5	10,8
	GHB	6,3	6,9
	Substancje wziewne	29,8	28,6
	Sterydy anaboliczne	10,5	13,8
	Polska heroina (kompot)	10,1	10,5
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	22,2	23,1
	LSD lub inny środek halucynogeny	8,5	9,8

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

Poziom klasy	Rodzaj substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
	Amfetamina	14,4	17,5
	Leki uspokajające lub nasenne	21,4	21,7
	Crack	5,6	6,0
	Kokaina	7,5	7,4
	Ecstasy	12,1	11,9
	Heroina	7,9	7,9
	Grzyby halucynogenne	14,8	12,3
	GHB	6,0	5,7
	Substancje wziewne	39,1	35,1
	Sterydy anaboliczne	20,3	19,8
	Polska heroina (kompot)	10,5	8,4

Źródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn 09. 2004.

Odsetek młodzieży z Warmii i Mazur, którzy określają możliwość zdobycia amfetaminy jako „bardzo łatwą” jest o ok. 30% niższy niż średnio w Polsce. Wyraźne różnice sięgające 25% dotyczą także sterydów anabolicznych oraz konopi indyjskich. W tym ostatnim przypadku odsetek uczniów, którzy uznali możliwość uzyskania tej substancji za „bardzo łatwą” jest w województwie warmińsko-mazurskim o prawie 1/5 niższy niż w badaniach ogólnopolskich.

Tabela 42

Ekspozycja na propozycje poszczególnych substancji

Poziom klasy	Rodzaje substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	21,1	21,6
	LSD	2,3	3,4
	Amfetamina	5,7	8,6
	Leki uspokajające lub nasenne	4,8	5,7
	Crack	2,2	2,7
	Kokaina	3,1	3,8
	Ecstasy	4,6	4,9
	Heroina	4,1	3,6
	Sterydy anaboliczne	5,2	5,3
	Polska heroina (kompot)	3,7	3,4
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	33,6	34,8
	LSD	2,9	4,6
	Amfetamina	11,4	16,8
	Leki uspokajające lub nasenne	6,5	6,6
	Crack	2,2	2,1
	Kokaina	3,2	3,5
	Ecstasy	9,0	8,1
	Heroina	3,5	3,4
	Sterydy anaboliczne	9,4	8,7
	Polska heroina (kompot)	3,5	2,2

Źródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn 09.2004.

Tabela 43

Miejsca gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz

Poziom klasy	Rodzaj substancji	Warmińsko-Mazurskie	Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie znam takich miejsc	48,5	46,3
	Ulica, park	17,9	22,8
	Szkoła	21,2	23,4
	Dyskoteka, bar	27,2	32,3
	Mieszkanie diler	24,6	22,9
	Inne miejsce	7,0	6,4
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie znam takich miejsc	37,6	35,7
	Ulica, park	25,4	30,9
	Szkoła	31,7	33,2
	Dyskoteka, bar	40,1	43,6
	Mieszkanie diler	29,5	28,9
	Inne miejsce	7,3	6,8

Źródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn 09 2004.

Używanie substancji psychoaktywnych wydaje się mieć związek z ekspozycją na propozycje poszczególnych substancji. Najczęściej proponowanym narkotykiem jest marihuana i haszysz (tabela 41). Na drugim miejscu jest amfetamina. Najłatwiej narkotyki można dostać w dyskotekach i barach (tabela 43).

O potrzebie rozwiązywania problemów związanych z używaniem narkotyków świadczy fakt, że od roku 1999 wzrasta liczba przestępstw wśród nieletnich związanych z naruszaniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (tabela 44).

Tabela 44

Czyny nieletnich (13-17 lat) naruszających przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w województwie warmińsko-mazurskim

Czyny	Rok			
	1999	2000	2001	2002
Ogółem przestępstw stwierdzonych	569	1231	1929	3567
Czyny nieletnich	134	188	198	559

Źródło: Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii na lata 2005- 2008 – projekt, Olsztyn 09 2004.

4.3. Długotrwale bezrobotni

Z tytułu bezrobocia w gminie Nowe Miasto Lubawskie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie przyznał w 2003 roku świadczenia 293 rodzinom, co stanowi 18,6% liczby osób w rodzinach. Świadczenia te w stosunku do roku poprzedniego (gdzie tego typu pomocą objęto 310 rodzin) nieznacznie obniżyły się (również pod względem liczby osób w rodzinach objętych tego typu pomocą). W 2004 roku świadczenia te kształtowały się na

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego biorąc pod uwagę liczbę rodzin (liczba osób w rodzinach spadła o 90 - tabela 45).

Tabela 45

Przyznane świadczenia z powodu bezrobocia

Lp.	powód przyznania pomocy	2002				2003				2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%	liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%	liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	bezrobocie	310	18,7	1890	20,8	293	17,2	1725	18,6	290	24,7	1635	32,3
2.	wszystkie	1656	100	9107	100	1704	100	9269	100,0	1176	100	5065	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Pod względem liczby osób długotrwale bezrobotnych przeważają osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (tabela 46). Stanowią oni prawie 71% ogółu długotrwale bezrobotnych (a więc pozostających bez pracy powyżej roku). Wskaźnik ten jest jeszcze wyższy w przypadku długotrwale bezrobotnych kobiet (prawie 77% długotrwale bezrobotnych kobiet to kobiety pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy). Osoby długotrwale bezrobotne z terenu gminy Nowe Miasto Lubawskie stanowią 18,2% osób długotrwale bezrobotnych z terenu całego powiatu.

Tabela 46

Liczba długotrwale bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy (stan na 30.09. 2004)

Czas pozostawania bez pracy	gmina Nowe Miasto Lubawskie		Powiat nowomiejski	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
12 - 24	120	64	660	363
pow. 24	290	214	1591	1178
RAZEM:	410	278	2251	1541

Źródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

Według stanu na dzień 30.09.2004 roku osoby długotrwale bezrobotne stanowiły ponad 31% wszystkich bezrobotnych. Wśród długotrwale bezrobotnych przeważają osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące (tabela 47). Sytuacja ta odnosi się szczególnie w odniesieniu do kobiet (np. w 2004 ponad 70% długotrwale bezrobotnych mężczyzn to mężczyźni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy natomiast w odniesieniu do kobiet udział ten wynosi 77%).

Tabela 47

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w rozbiciu na poszczególne lata

Rok	Liczba długotrwale bezrobotnych ogółem według okresu pozostawania bez pracy					
	12-24 miesiące		pow. 24 miesięcy		razem	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2001	204	124	322	263	526	387
2002	185	103	342	272	527	375
2003	147	77	326	247	473	324
30.09.2004	120	64	290	214	410	278
w %						
2001	38,8	32,0	61,2	68,0	100,0	100,0
2002	35,1	27,5	64,9	72,5	100,0	100,0
2003	31,1	23,8	68,9	76,2	100,0	100,0
30.09.2004	29,3	23,0	70,7	77,0	100,0	100,0

Zródło: PUP Nowe Miasto Lubawskie

4.4. Pozostałe grupy

Osoba bezdomna jest osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Z powodu bezdomności nie przyznano w Gminie Nowe Miasto Lubawskie w roku 2002 i 2003 żadnego świadczenia.

Rodziny niepełne. Rodzina niepełna składa się z jednego rodzica (matki lub ojca) i przynajmniej jednego dziecka, niezależnie od wieku i stanu cywilnego dziecka.

W gminie Nowe Miasto Lubawskie samotne matki stanowią 12,8% wszystkich rodzin, zaś samotni ojcowie 1,4%. W województwie samotne matki stanowią 22,6% wszystkich rodzin (tabela 48).

Tabela 48

Rodziny niepełne w gminie wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Województwo			Gmina Nowe Miasto Lubawskie		
Wyszczególnienie	Rodziny		Wyszczególnienie	Rodziny	
	w tysiącach	w %		w osobach	w %
OGÓŁEM -rodziny	300,9	100	OGÓŁEM -rodziny	1983	100,0
Samotne matki	67,9	22,6	Samotne matki	254	12,8
Samotni ojcowie	7,7	2,6	Samotni ojcowie	28	1,4

Zródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

W gminie Nowe Miasto Lubawskie objętych pomocą społeczną jest 40 rodzin niepełnych. Większość z nich utrzymuje jedno dziecko – 47,5% wszystkich rodzin niepełnych objętych pomocą (tabela 49). Pod względem liczby osób w rodzinach przeważają rodziny cztero i więcej osobowe (ponad 33% wszystkich osób w rodzinach niepełnych).

Tabela 49

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w 2003

Lp.	liczba dzieci w rodzinie	2003			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	19	47,5	38	26,2
2.	2	11	27,5	36	24,8
3.	3	5	12,5	23	15,9
4.	4 i więcej	5	12,5	48	33,1
Razem		40	100	145	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Tabela 50

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w 2004

Lp.	liczba osób w rodzinie	2004			
		liczba rodzin	%	liczba osób w rodzinach	%
1.	1	17	32,08	34	18,99
2.	2	19	35,85	63	35,20
3.	3	9	16,98	39	21,79
4.	4 i więcej	8	15,09	43	24,02
Razem		53	100,0	179	100,0

Źródło: Sprawozdania GOPS w Mszanowie

Rodziny niepełne w województwie warmińsko-mazurskim mają znacznie mniej dzieci na utrzymaniu - większość z nich (63,1% matek i 66,1% ojców) utrzymywało tylko jedno dziecko, dwoje odpowiednio 26,0% i 24,1%, a troje i więcej 10,9% matek i 9,7% ojców.

5. Infrastruktura społeczna

Podstawowymi cechami infrastruktury społecznej jest niematerialny charakter jej usług oraz różny stopień ich obligatoryjności. Pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym a infrastrukturą społeczną zachodzi sprzężenie zwrotne. Polega ono na tym, że rozwój ten tworzy materialne podstawy do rozwoju infrastruktury społecznej, natomiast rozwój infrastruktury poprzez wzrost poziomu efektywności kapitału ludzkiego i popytu na nowe usługi społeczne przyspiesza rozwój społeczno-gospodarczy na szczeblu lokalnym.

5.1. Szkoły i przedszkola

W gminie NML funkcjonuje 6 szkół, w tym 2 zespoły szkół podstawowych i gimnazjum. Wszystkie szkoły zostały wyremontowane (w tym 3 kapitalnie). Rozbudowano i zmodernizowano szkoły w Tylicach, Skarlinie, Jamielniku i placówkę oświatową w Bratianie.

W roku szkolnym 2003/2004 w placówkach oświatowych nowomiejskiej gminy kształciło się 1116 uczniów – 714 w szkołach podstawowych i 334 w gimnazjach.

Szkoły w gminie NML:

- Zespół Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Bratianie - zmodernizowano Szkołę Podstawową oraz wybudowano nowy budynek Gimnazjum;
- Szkoła Podstawowa im. księdza Kazimierza Wróblewskiego w Gwiździnach;
- Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Jamielniku zmodernizowano Szkołę Podstawową oraz wybudowano nowy budynek sali gimnastycznej w Gimnazjum;
- Szkoła Podstawowa w Radomnie - zmodernizowano Szkołę Podstawową;
- Szkoła Podstawowa w Skarlinie- zmodernizowano Szkołę Podstawową;
- Szkoła Podstawowa w Tylicach - zmodernizowano Szkołę Podstawową;

W gminie funkcjonuje 6 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

5.2. Ośrodki kultury i sportu

W gminie Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Gwiździnach. Biblioteka ta posiada pięć filii w Bratianie, Jamielniku, Skarlinie, Radomnie i Tylicach.

Na terenie gminy działa Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych (LZS):

LZS „Humndrex” Mszanowo;

LZS „Radomniak” Radomno;

LZS „Rolmet” Jamielnik

LZS „WEL-Burza” Bratian/Tylice

LZS „Wicher” Gwiździny

LZS „Skarlanka” Skarlin

5.3. Opieka zdrowotna

Na terenie gminy działają trzy placówki zajmujące się opieką zdrowotną mieszkańców:

1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”

Punkt lekarski 13-332 Skarlin

2) Centrum Medycyny Naturalnej i Rehabilitacji

NZOZ „RUDA – dwór” 13-304 Radomno

3) Prywatny Oddział Chirurgiczny „MEDICUS” S.C.

13-300 Nowe Miasto Lubawskie, Mszanowo

6. Organizacje pozarządowe

Aktywna działalność organizacji pozarządowych prowadzących określoną przez ustawę działalność pożytku publicznego, czyli działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych, jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego a także ważnym elementem aktywizującym społeczność lokalną, w tym społeczność gminy Nowe Miasto Lubawskie.

Istotne znaczenie dla ich funkcjonowania ma także wymiana doświadczeń między organizacjami oraz współpraca z samorządem gminnym.

Rozwój Gminy Nowe Miasto Lubawskie i poprawa warunków życia jej mieszkańców jest najważniejszym celem samorządu gminnego. Program współpracy jest wyrazem przekonania władz Gminy Nowe Miasto Lubawskie, że należy go realizować we współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy oraz że, przyniesie on korzyści wszystkim stronom biorącym udział w jego realizacji.

Władze Gminy widzą w organizacjach pozarządowych także ważnego partnera w realizacji Strategii Rozwoju Gminy oraz Strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Nowe Miasto Lubawskie.

Wykaz Organizacji Pozarządowych Działających na Terenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie

1. STOWARZYSZENIE MEDYCyny ZINTEGROWANEJ w Rudzie; 13-304 Radomno

Stowarzyszenie charakteryzuje się następującym zakresem działań:

- ochrona zdrowia, poprawa jakości zdrowia, aktywny wpływ na przedłużenie życia,
- propagowanie medycyny proekologicznej, dokonywanie oceny wpływu na środowiska fizyko- chemicznego na zdrowie, społecznego z jego normami, wartościami, obyczajami,
- kształtowanie nowego, zdrowego stylu życia,
- wprowadzanie metod medycyny fizjologicznej oraz medycyny wieku starczego, mające za cel stworzyć nowe podejście do osób niepełnosprawnych, walki organizmu z ułomnością fizyczną, uznania osób starszych za pełnosprawnych partnerów w działalności społecznej i pro zdrowotne
- podejmowanie działań na rzecz rozwoju stowarzyszenia i podnoszenia kwalifikacji ich członków.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

2. KIWANIS INTERNATIONAL CLUB „RUDA” POLAND Z SIEDZIBĄ W
RUDZIE, Ruda 13-304 Radomno

Stowarzyszenie charakteryzuje się następującym zakresem działań:

- skupienie uwagi na dziecku, biednym i niedożywionym, biednym a wybitnie uzdolnionym, nieszczęśliwym z racji swojego kalectwa, opieka nad wybranymi grupami dzieci niepełnosprawnych,
- budowanie lepszego społeczeństwa w sensie wdrażania zasad i praw demokracji poprzez: wpływ na najbliższe otoczenie w sensie budowania norm humanitarnych i etycznych, współpraca w zakresie zachowania i tworzenia wartości kulturalnych.

3. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JAMIELNIKU

4. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GWIŹDZINACH,

5. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BRATIANIE

6. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W CHROŚLE

7. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GRYŻLINACH

8. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NOWYM DWORZE BRATIAŃSKIM

9. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SKARLINIE

10. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W TYLICACH

11. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W RADAMNIE

12. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W LEKARTACH

13. UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY ‘START’, Szkoła Podstawowa 13-315
Tereszewo

14. UKS „ŻAK”, Szkoła Podstawowa 13-332 Jamielnik

15. UKS „TECZA”, Szkoła Podstawowa 13-316 Skarlin

16. UKS „Tornado” – Szkoła Podstawowa Gwiździny

17. UKS „Sprint” – Szkoła Podstawowa Tylice

II. UWARUNKOWANIE ZEWNĘTRZNE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Ujęcie regionalne

Województwo warmińsko-mazurskie należy do tych województw, gdzie problemy społeczne i społeczno-ekonomiczne dotyczą coraz szerszych grup mieszkańców regionu.

Szczególnie odczuwalny w naszym regionie jest gwałtowny wzrost bezrobocia, który z roku na rok obniża stopę życiową ludności. Województwo od lat należy do najbiedniejszych w kraju. Ubóstwo wielu rodzin stało się obecnie faktem; wzrasta liczba osób bezdomnych; nasilają się zjawiska patologii społecznych, takie jak alkoholizm, narkomania, przestępczość itp. Zjawiska te wydają się być szczególnie dotkliwie odczuwalne właśnie w regionie Warmii i Mazur, gdzie stopa bezrobocia od kilku już lat osiąga najwyższy w kraju poziom. Województwo obejmuje swym zasięgiem również rozległe tereny popegeerowskie, które w szczególnym stopniu narażone są na występowanie negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych.

Poziom zamożności mieszkańców regionu jest jednym z najniższych w kraju, co, biorąc pod uwagę stagnację na rynku pracy, brak ofert pracy oraz wzrastającą z roku na rok stopę bezrobocia, tworzy niezwykle trudną i złożoną sytuację społeczno-ekonomiczną. Tym negatywnym trendom sprzyjają takie czynniki, jak: wzrost kosztów eksploatacji mieszkań, realne zagrożenie eksmisją, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia, leczeniem itp.

W takich warunkach pomoc społeczna odgrywa znaczącą rolę. W związku ze złożonością i zasięgiem problemów społecznych regionu Warmii i Mazur, gdzie dziedziczenie biedy i bezdomności staje się dla wielu rodzin codziennością, stale rośnie liczba osób oczekujących pomocy, zarówno materialnej, jak i szeroko rozumianego poradnictwa, podczas, gdy środki finansowe, jakimi dysponują instytucje pomocy społecznej, są coraz bardziej niewystarczające w stosunku do potrzeb.

Zadaniom pomocy społecznej towarzyszą zasadnicze zmiany „jakościowe” problemów, które w znacznym stopniu dotyczą osób i rodzin, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Do niedawna byli to przede wszystkim ludzie starzy, a także osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych przeważającą grupę stanowią osoby w tzw. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE
MIASTO LUBAWSKIE**

utrzymanie, szukając wsparcia z uwagi na trudności w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Podstawowe problemy w zakresie polityki społecznej w regionie Warmii i Mazur:

1. W województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni ostatnich 5 lat utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie stopa bezrobocia. W ostatnich latach wzrosła liczba gmin, zagrożonych bezrobociem strukturalnym. Stale utrzymuje się też wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu osób pozostających bez zatrudnienia.
2. W województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni ostatnich 6 lat (1998-2003) liczba rodzin i osób, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wykazywała zmienne tendencje. W latach 1998-2000 wykazywała tendencje spadkowe, natomiast w latach 2001-2003 wzrostowe. U podłoża tendencji spadkowych nie leży jednak spadek zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej (w okresie 1998-2000), ale raczej niewystarczająca wielkość środków finansowych zarówno z budżetu państwa (Wojewody) na realizację zadań zleconych, jaki i środków finansowych z budżetu gmin na realizację zadań własnych. W związku z tym liczba osób zgłaszających zapotrzebowanie na pomoc jest często znacznie wyższa od liczby wydawanych decyzji administracyjnych o przyznaniu pomocy (świadczenia). Według danych z ośrodków pomocy społecznej, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego liczba osób potrzebujących wsparcia jest już, od co najmniej dwóch lat, wyższa od liczby wydawanych decyzji administracyjnych, dotyczących przyznania świadczenia. Wzrost od roku 2001 liczby osób, którym udzielona została pomoc nie oddaje jednak w pełni stanu zapotrzebowania na świadczenia społeczne.
5. Dominującymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim są: bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wydaje się to zrozumiałe z uwagi na fakt, że w regionie Warmii i Mazur od kilku już lat notuje się najwyższą w kraju stopę bezrobocia, a poziom zamożności mieszkańców województwa jest jednym z najniższych w Polsce. Najbardziej pomoc udzielana była z powodu: klęski żywiołowej lub ekologicznej, narkomanii, sieroctwa, a także z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.
6. Na realizację świadczeń z pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999 – 2003 przeznaczono łącznie kwotę 747.405.199 zł, przy czym

201.213.794 zł z budżetu gmin (w ramach zadań własnych gmin), a 546.191.405 zł w ramach zadań zleconych.

2. Podstawy prawne

Podstawy prawne regulujące system pomocy społecznej w Polsce zawarte są w następujących aktach prawnych:

Ustawa o pomocy społecznej. Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa z 12. 03. 2004r. O pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 nr 64 poz. 593). Ustawa o pomocy społecznej określa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 228 poz.2 z 2003r. z późn. zmianami) regulująca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast tak jak dotychczas szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122. poz 1143). Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz 535, z późn. zm.). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. nr 96 poz.873 z 2003r.). Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., nowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984r. Nr 35, poz 230, z późn. zm.). Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa o promocji zatrudnienia i rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. nr 71 poz. 734);
2. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz.U. nr 156 poz. 1817);

**III. ANALIZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE
NOWE MIASTO LUBAWSKIE**

Identyfikacji głównych obszarów problemowych w sferze pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie dokonano metodą MAPS (metoda aktywnego planowania strategicznego) na spotkaniu zespołu problemowego w styczniu 2005 roku. Dokonując kolejnych przybliżeń, na zasadzie konsensusu, wyodrębniono cztery główne obszary problemowe (zestawienie w załączeniu). Opracowanie strategii ich rozwiązań powinno wydatnie zwiększać efektywność pomocy społecznej w gminie.

Dla poszczególnych problemów wyodrębniono priorytety, za które uznano główne źródła (przyczyny) tworzące te problemy. Powinno to ułatwić sformułowanie celów strategicznych dla poszczególnych obszarów problemowych a następnie pomocy społecznej jako całości. Formułowanie tych celów będzie poprzedzone analizą możliwości oraz ograniczeń istniejących w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim. Analizy dokonają zespoły robocze z udziałem specjalistów powinno dać pełny, rzeczywisty obraz warunków realizacji strategii i formułowania programów operacyjnych.

Z przyjętych obszarów problemowych w zakresie pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie wynikają działania w następujących sferach:

1. Długotrwałe bezrobocie;
2. Patologie społeczne;
3. Marginalizacja grup społecznych
4. Zaburzenie struktury i funkcji rodziny

OBSZAR PROBLEMOWY

Długotrwałe bezrobocie

Priorytety

**Bezrobocie wśród
młodzieży**

**Bezrobocie
wśród kobiet**

**Niska aktywność
zawodowa osób
niepełnosprawnych**

**Bezrobocie
wśród osób w
wieku 50 plus**

OBSZAR PROBLEMOWY

Patologie społeczne

Priorytety

**Agresja dzieci i
młodzieży**

**Alkoholizm,
narkotyki oraz
przemoc w rodzinie**

**Wzrost
przestępczości wśród
młodzieży**

**Niska aktywność
społeczna -brak
organizacji
pozarządowych**

OBSZAR PROBLEMOWY

Marginalizacja grup społecznych

Priorytety

**Środowiska
popegerowskie**

**Osoby niepełnosprawne;
osoby upośledzone
umysłowo**

**Osoby starsze,
samotne,
przewlekłe chore**

**Rodziny
niepełne**

**Brak przystosowania
warunków szkolnych dla
osób niepełnosprawnych**

Bezdomni

**Osoby
opuszczające ZK**

Obcokrajowcy

**Długotrwanie
bezrobotni**

OBSZAR PROBLEMOWY

Zaburzenie struktury i funkcji rodziny

Priorytety

**Bezradność
opiekunczo-
wychowawcza**

**Opieka nad osobami
starszymi**

**Niezaradność
życiowa**

**Rodziny
patologiczne**

IV. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Głównym celem w zakresie polityki społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie na lata 2005-2015 jest:

Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Schemat planowania strategicznego zawarty w Strategii

CEL STRATEGICZNY 1

Ograniczenie wykluczenia społecznego grup zagrożonych marginalizacją z tytułu bezrobocia

CEL OPERACYJNY 1.1

ZMNIĘSIENIE ZJAWISKA DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA WŚRÓD MŁODZIEŻY

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.1.1	Promocja staży zawodowych za granicą – informowanie o stażach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.1.2	Promocja staży zawodowych w kraju – informowanie o stażach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.1.3	Organizowanie szkoleń zawodowych dla młodzieży	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.1.4	Udzielanie stypendiów dla młodzieży	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe	- liczba beneficjentów; - liczba przyznanych stypendiów	- Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe
1.1.5	Promowanie wśród pracodawców przyuczania do zawodu – nowych form zatrudnienia	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.1.6	Promowanie wolontariatu wśród młodzieży	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
1.1.7	Tworzenie grup wsparcia - samopomocowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.1.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba porad; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.1.9	Utworzenie klubu integracji społecznej (KIS)	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.1.10	Promowanie przedsiębiorczości wśród młodzieży szkolnej	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Szkoły
1.1.11	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie programów rynku pracy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów;	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

CEL OPERACYJNY 1.2

AKTYWIZACJA ZAWODOWA Kobiet

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.2.1	Utworzenie klubu pracy dla kobiet	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowy Urząd Pracy; - Organizacje pozarządowe	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowy Urząd Pracy; - Organizacje pozarządowe
1.2.2	Promocja staży zawodowych – informowanie o stażach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.2.3	Szkolenia zawodowe dla kobiet	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.2.4	Stworzenie opieki instytucjonalnej nad dzieckiem w wieku 0-5	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy	- liczba wspartych projektów	- Urząd Gminy
1.2.5	Promowanie wśród pracodawców przyuczania do zawodu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.2.6	Promowanie wolontariatu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
1.2.7	Tworzenie grup wsparcia - samopomocowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.2.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba porad; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.2.9	Utworzenie klubu integracji społecznej (KIS)	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.2.10	Promowanie przedsiębiorczości wśród kobiet	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;
1.2.11.	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie programów rynku pracy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów;	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.2.12	Promowanie telepracy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;

CEL OPERACYJNY 1.3

AKTYWIZACJA ZAWODOWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.3.1	Promowanie wolontariatu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
1.3.2	Promocja staży zawodowych – informowanie o stażach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.3.3	Szkolenia zawodowe dla osób niepełnosprawnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.3.4	Wspieranie tworzenia zakładów aktywizacji zawodowej	Do roku 2015	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.3.5	Promowanie wśród pracodawców przyuczania do zawodu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.3.6	Poradnictwo on-line	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów; - liczba porad	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;
1.3.7	Tworzenie grup wsparcia - samopomocowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.3.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba porad; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.3.9	Utworzenie klubu integracji społecznej (KIS)	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.3.10	Promowanie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;
1.3.11.	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie programów rynku pracy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów;	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.3.12	Promowanie telepracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;

CEL OPERACYJNY 1.4

PROMOWANIE OSÓB W WIEKU 50 PLUS NA RYNKU PRACY

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
1.4.1	Promowanie wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
1.4.2	Szkolenia z zakresu aktywizacji zawodowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.4.3	Organizowanie szkoleń zawodowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.4.4	Promowanie wśród pracodawców przyuczania do zawodu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy	- liczba staży; - liczba uczestników	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.4.5	Poradnictwo on-line	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów; - liczba porad	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;
1.4.6	Tworzenie grup wsparcia - samopomocowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.4.7	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba porad; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
1.4.8	Utworzenie klubu integracji społecznej (KIS)	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.4.9	Promowanie przedsiębiorczości - samozatrudnienia	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych szkoleń;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy
1.4.10	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie programów rynku pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów;	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.4.11	Promowanie telepracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów;	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy;

CEL STRATEGICZNY 2

Ograniczanie zjawiska patologii społecznych

CEL OPERACYJNY 2.1

ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA AGRESJI

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.1.1	Zagospodarowanie czasu wolnego (zajęcia sportowe, kulturalno-rozrywkowe)	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe, - Kościoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe, - Kościoły
2.1.2	Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych	Do roku 2015	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Policja; - Urząd Gminy; - Rada Gminy;	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Policja; - Urząd Gminy; - Rada Gminy;
2.1.3	Rozwój infrastruktury (świetlice socjoterapeutyczne)	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe,	- liczba świetlic; - liczba uczestników	- Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe,
2.1.4	Pedagogizacja rodziców	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Kościoły	- liczba spotkań; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Kościoły
2.1.5	Szkolenia kadry opiekuńczo-wychowawczej	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY 2.2

OGRANICZANIE ZJAWISKA ALKOHOLIZMU, NARKOMANII ORAZ PRZEMOCY W RODZINIE

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.2.1	Realizacja programów profilaktycznych w szkołach	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły
2.2.2	Szkolenia dla dzieci i młodzieży na temat szkodliwości alkoholizmu i narkomanii	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły
2.2.3	Organizacja czasu wolnego dla dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły
2.2.4	Rozwijanie form wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

			<ul style="list-style-type: none"> - Alkoholowych; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Kościoły 		<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Kościoły
2.2.5	Szkolenia dla kadry działającej w obszarze przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń; - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.2.6	Skoordynowanie działań oraz przepływu informacji wśród jednostek zajmujących się problemami alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Policja; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Kuratorzy sądowi 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wspólnych projektów - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Policja; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Kuratorzy sądowi

CEL OPERACYJNY 2.3

OGRANICZANIE ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ PRZESTĘPCZOŚCI WŚRÓD MŁODZIEŻY

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.3.1	Opracowanie i realizacja programów socjo-terapeutycznych	Do roku 2015	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Szkoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Szkoły
2.3.2	Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w szkołach	Do roku 2015	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Szkoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Szkoły
2.3.3	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2.3.4	Utworzenie świetlicy socjo-terapeutycznej	Do roku 2015	- Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2.3.5	Organizacja czasu wolnego dla dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Kościoły

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

2.3.6	Skoordynowanie działań oraz przepływu informacji wśród jednostek zajmujących się problemami przestępczości nieletnich	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Policja; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Kuratorzy sądowi 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wspólnych projektów - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Policja; - Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Kuratorzy sądowi
2.3.7	Szkolenia kadry w zakresie usług specjalistycznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń; - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły

CEL OPERACYJNY 2.4

AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
2.4.1	Wspieranie wolontariatu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizacje pozarządowe; - Kościoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizacje pozarządowe; - Kościoły
2.4.2	Wspieranie powstawania organizacji pozarządowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Kościoły	- liczba wspartych projektów;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Kościoły
2.4.3	Szkolenia w zakresie prawidłowego funkcjonowania organizacji pozarządowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Centrum wolontariatu; - Organizacje pozarządowe	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Centrum wolontariatu; - Organizacje pozarządowe
2.4.4	Wspieranie inicjatyw oddolnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły	- liczba wspartych projektów;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły
2.4.5	Promowanie aktywnych postaw w społeczności lokalnej	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły	- liczba wspartych projektów;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Rada Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły

CEL STRATEGICZNY 3

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej grup zagrożonych wykluczeniem

CEL OPERACYJNY 3.1

TWORZENIE PRZYJAZNEGO ŚRODOWISKA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.1.1	Działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych, w tym w szkołach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły	- liczba wspartych projektów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Szkoły
3.1.2	Promowanie niepełnosprawnych na rynku pracy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba wspartych projektów; - liczba beneficjentów	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.1.3	Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
3.1.4	Tworzenie grup wsparcia	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba grup, - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
3.1.5	Rozwój rehabilitacji osób niepełnosprawnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Służba Zdrowia	- liczba beneficjentów;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Służba Zdrowia
3.1.6	Rozwój klas integracyjnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba klas; - liczba uczniów	- Urząd Gminy; - Szkoły
3.1.7	Utworzenie punktów informacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba udzielonych informacji; - liczba beneficjentów	- Powiatowy Urząd Pracy; - Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.1.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba świadczeniobiorców, - liczba porad	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.1.9	Rozwój rehabilitacji w miejscu zamieszkania	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Służba Zdrowia	- liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Służba Zdrowia
3.1.10	Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba wspartych projektów - liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

			- Starostwo Powiatowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		- Starostwo Powiatowe; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
3.1.11	Wspieranie wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
3.1.12	Wspieranie rozwoju instytucjonalnych form wsparcia	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe;	- liczba wspartych projektów; - Liczba powstałych instytucji	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe;

CEL OPERACYJNY 3.2.**ZAPOBIEGANIE I MINIMALIZACJA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO GRUP SZCZEGÓLNEGO RYZYKA
(osoby opuszczające zakłady karne, osoby uzależnione, osoby bezdomne, uchodźcy, osoby opuszczające domy dziecka)****Działania**

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.2.1	Tworzenie i rozwijanie punktów wsparcie dla poszczególnych grup	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba wspartych projektów; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe
3.2.2	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	Do roku 2008	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.2.3	Tworzenie programów aktywizacji zawodowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe - Powiatowy Urząd Pracy	- liczba wspartych projektów; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe - Powiatowy Urząd Pracy
3.2.4	Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych w ramach systemów mieszkań chronionych	Do roku 2015	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.2.5	Utworzenie i rozwijanie banku żywności	Do roku 2015	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba beneficjentów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.2.6	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób szczególnego ryzyka	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba wspartych organizacji	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

CEL OPERACYJNY 3.3

ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNYM OSÓB STARSZYCH I PRZEWLEKLE CHORYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.3.1	Promowanie wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Szkoły; - Kościoły
3.3.2	Organizowanie szkoleń na temat problemów opieki nad osobami starszymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Placówki Służby Zdrowia, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba szkoleń; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Placówki Służby Zdrowia, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.3.3	Wspieranie rozwoju usług specjalistycznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Placówki Służby Zdrowia, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba udzielonych porad; - liczba beneficjentów	- Organizacje pozarządowe; - Placówki Służby Zdrowia, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.3.4	Wspieranie utworzenie Klubu Seniora	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.3.5	Wspieranie rozwoju kół zainteresowań dla osób starszych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- liczba kół zainteresowań; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
3.3.6	Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- liczba imprez; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
3.3.7	Wspieranie rozwoju usług rehabilitacyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Placówki Służby Zdrowia	- liczba wspartych projektów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Placówki Służby Zdrowia

CEL OPERACYJNY 3.4

WSPIERANIE FUNKCJONOWANIA RODZIN NIEPEŁNYCH

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
3.4.1	Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologiczno-pedagogicznego oraz prawnego)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba świadczeniobiorców, - liczba placówek, - liczba miejsc w placówkach	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
3.4.2	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin niepełnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba wspartych organizacji	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy
3.4.3	Promowanie wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba wolontariuszy, - liczba zrealizowanych projektów	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

CEL OPERACYJNY 3.5**ZMNIEJSZANIE POZIOMU UBÓSTWA RODZIN Z OBSZARÓW POPEGEROWSKICH****Działania**

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki /wskaźniki	Źródło mierników
3.5.1	Wspieranie działań na rzecz przekwalifikowania zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Powiatowy Urząd Pracy; - Agencja Nieruchomości Rolnych	- liczba świadczeniobiorców, - liczba zrealizowanych projektów	- Organizacje pozarządowe; - Powiatowy Urząd Pracy; - Agencja Nieruchomości Rolnych
3.5.2	Rozwój świetlic wiejskich	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- liczba świetlic, - liczba świadczeniobiorców, - liczba zrealizowanych projektów	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
3.5.3	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe,	- liczba uczestników, - liczba zrealizowanych projektów	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe,
3.5.4	Rozwój poradnictwo specjalistycznego (psychologiczno-zawodowe)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba świadczeniobiorców, - liczba porad	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.5.5	Rozwój systemu stypendialnego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- liczba świadczeniobiorców, - liczba zrealizowanych projektów	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
3.5.6	Rozwój systemu dożywiania dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe	- liczba świadczeniobiorców, - liczba zrealizowanych projektów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe

CEL STRATEGICZNY 4

Przeciwdziałanie zaburzeniom struktury i funkcji rodziny

CEL OPERACYJNY 4.1

WZMOCNIENIE FUNKCJI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ RODZINY

Działania

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.1.1	Przystosowanie stołówek szkolnych do wydawania gorących posiłków	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba świadczeniobiorców; - liczba stołówek	- Urząd Gminy; - Szkoły
4.1.2	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	- Liczba świadczeniobiorców, - Liczba porad	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
4.1.3	Rozwój poradnictwa specjalistycznego w szkołach – doradztwo zawodowo, pedagogiczno-psychologiczne	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- Liczba świadczeniobiorców, - Liczba porad	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4.1.4	Rozwój zajęć pozalekcyjnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe;	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe;
4.1.5	Rozwój świetlic terapeutycznych w szkołach	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy
4.1.6	Rozwój świetlic wiejskich	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
4.1.7	Rozwój grup interwencji kryzysowej – interdyscyplinarnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Policja; - Służba zdrowia	- liczba interwencji; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Policja; - Służba zdrowia
4.1.8	Współpraca GOPS ze szkołami	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;	- liczba wspólnych projektów; - liczba uczestników	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO LUBAWSKIE DO ROKU 2015

		strategii	- Szkoły		- Szkoły
4.1.9	Organizacja półkolonie letnie i zimowe	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe
4.1.10	Wzmocnienie działań na rzecz rodzin patologicznych i zagrożonych patologiami	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Szkoły; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY 4.2**ROZWÓJ OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYM W MIEJSCU ZAMIESZKANIA****Działania**

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.2.1	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba świadczeniobiorców; - liczba porad	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4.2.2	Wspieranie funkcjonowania grup interwencji kryzysowej – interdyscyplinarnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Policja; - Służba zdrowia	- liczba interwencji; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Urząd Gminy; - Organizacje pozarządowe; - Policja; - Służba zdrowia
4.2.3	Organizacja imprez środowiskowych dla osób starszych np. dzień seniora	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba projektów; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4.2.4	Wspieranie powstawania Klubów Seniora	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Kościół	- liczba klubów; - liczba uczestników	- Organizacje pozarządowe; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Kościół
4.2.5	Rozwój wolontariatu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
4.2.6	Wspieranie rozwoju instytucjonalnych form wsparcia	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy;	- liczba wspartych projektów; - liczba beneficjentów	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy;

CEL OPERACYJNY 4.3**WSPIERANIE FUNKCJONOWANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ RODZINY****DZIAŁANIA**

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki/wskaźniki	Źródło mierników
4.3.1	Promowanie i wspieranie wolontariatu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły	- liczba wspartych projektów; - liczba wolontariuszy	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy; - Szkoły
4.3.2	Wspieranie powstawania organizacji pozarządowych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4.3.3	Powołanie forum gminnego organizacji pozarządowych	Do roku 2015	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy	- powstanie forum	- Organizacje pozarządowe; - Urząd Gminy
4.3.4	Aktywizacja istniejących organizacji w pozyskiwaniu środków np. OSP	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy	- liczba wspartych projektów	- Urząd Gminy
4.3.5	Wspieranie działań istniejących organizacji	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba wspartych projektów	- Urząd Gminy; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

V. ZGODNOŚCI STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie opierano się na dokumentach strategicznych mających w zakresie działania cele lub działania zbieżne z opracowanym dokumentem. Są nimi:

1. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007- 2013 - projekt

W związku ze wzrostem udziału w ludności ogółem osób starszych, należy stopniowo rozwijać zakres usług skierowanych do tych osób, pozwalających na ich aktywne starzenie się a także ich integrację społeczną, tak aby im pomóc zagospodarować wolny czas. W tym zakresie wiodącą rolę powinny pełnić społeczności lokalne.

Rosnąca liczba osób starszych może być też szansą na tworzenie miejsc pracy w sektorze usług opiekuńczych, skierowanych właśnie do tej grupy osób. Jest to również warunek niezbędny do zwiększania aktywności osób w wieku produkcyjnym – szczególnie kobiet. Obecnie kobiety często decydują się na wcześniejszą dezaktywizację, aby opiekować się swoimi rodzicami oraz wnukami.

Niezbędne jest prowadzenie takiej polityki ludnościowej, która pozwoliłaby na uniknięcie ryzyka pogłębiania się depresji urodzeniowej. Wymaga to stworzenia systemu wsparcia finansowego i pozafinansowego dla rodzin. Podstawowe wyzwania: budowanie systemu wsparcia społecznego dla osób starszych, przy utrzymaniu zasady redystrybucji między pokoleniami; budowanie systemu usług i świadczeń niefinansowych dla osób starszych; rehabilitacja i zapobieganie powstawaniu niepełnosprawności wśród starszych pracowników.

2. Program Rozwoju Regionalnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2004 - 2006

Celem generalnym działań rozwojowych zapisanych w Programie Rozwoju Regionalnego, o wsparcie, którego samorząd województwa warmińsko mazurskiego wnioskuje do Rady Ministrów RP, pozostaje cel główny strategii województwa, jakim jest:

Rozwój Warmii i Mazur na rzecz spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej w jednoczącej się Europie

Należy jednak zaznaczyć, iż Program Rozwoju Regionalnego na lata 2004 - 2006 jako jednym z narzędzi realizacji strategii wojewódzkiej nie obejmuje wszystkich wyznaczonych

w niej celów strategicznych, a jedynie te, które na podstawie analizy SWOT uznano za najważniejsze do realizacji w latach 2004-2006.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Regionalnego

W okresie objętym Programem Rozwoju Regionalnego cel generalny zamierza się osiągnąć poprzez spójną realizację następujących celów szczegółowych:

1. Wzrost konkurencyjności województwa warmińsko-mazurskiego poprzez wzmocnienie infrastruktury technicznej i społecznej służącej rozwojowi gospodarczemu i zwiększeniu atrakcyjności zamieszkania.
2. Stworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym i regionalnym, a także poprawa zdolności do programowania i realizacji projektów w zakresie rozwoju zasobów ludzkich na tych szczeblach.
3. Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją, w celu umożliwienia im włączenia się w procesy rozwojowe kraju i Europy.

3. Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2004 - 2007

Cel strategiczny i obszary działania Wojewódzkiego Programu Polityki 2004 - 2007.
Cel strategiczny programu: poprawa funkcjonowania rodzin województwa warmińsko-mazurskiego. Obszary działania:

Obszar I: Wspieranie i promowanie prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Obszar II: Wspieranie rodzin w sytuacjach problemowych, kryzysowych.

4. Program Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz rozwiązywania problemów uzależnień na lata 2004 - 2008.

5. Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004 - 2007.

Cel strategiczny i obszary działania „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004-2007”.

Cel strategiczny: Równe szanse, aktywne postawy osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim.

Niżej wymienione obszary są współzależne i służą osiągnięciu celu strategicznego programu:

Obszar I: Profilaktyka niepełnosprawności;

Obszar II: Rehabilitacja społeczna;

Obszar III: Rehabilitacja zawodowa;

Obszar IV: Rodzina wobec niepełnosprawności;

Obszar V: Stwarzanie warunków dla rozwoju partnerstwa społecznego

6. Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie warmińsko - mazurskim na lata 2004 - 2007.

Cele, priorytety i działania Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2004 – 2007

1. Rozwiązywanie problemów alkoholowych

1.1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów dla osób uzależnionych od alkoholu i współzależnionych.

1.2. Działania na rzecz modernizacji istniejącej bazy placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu oraz współzależnionych, a także wspieranie stwarzania warunków sprzyjających do powstawania i wyposażania nowych placówek.

1.3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla uzależnionych od alkoholu osadzonych w zakładach karnych, aresztach śledczych oraz osób, które opuściły te placówki.

1.4. Wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkich interwencji wobec nadużywających alkoholu pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

2. Profilaktyka

2.1. Wspieranie programów profilaktycznych i działań społeczności lokalnych na rzecz zapobiegania nadużywaniu alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

2.2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

3.1. Wspieranie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z policją, pomocą społeczną, placówkami leczenia odwykowego,

powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych.

3.2. Zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dzieciom – ofiarom przemocy oraz ich rodzinom.

4. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami

4.1. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom lokalnym w realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocą domową

4.2. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocą domową.

5. Monitoring.

5.1. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego i w wybranych gminach.

7. Strategia polityki społecznej województwa warmińsko - mazurskiego do 2015 r.

Prace nad strategią pomocy społecznej rozpoczęto od zidentyfikowania głównych problemów regionu Warmii i Mazur w ujęciu pomocy społecznej, po czym na tej podstawie określono 5 głównych obszarów strategii, które uznano za priorytetowe dla sfery pomocy społecznej, tj: kryzys rodziny, marginalizacja grup społecznych, długotrwałe bezrobocie, wykorzystanie potencjału, partnerów społecznych, kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej.

Wdrażana jest ona poprzez:

- 1) Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie warmińsko - mazurskim na lata 2004 – 2007, przyjęty uchwałą Nr XV/207/03 z dnia 30 grudnia 2003 r.
- 2) Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004 – 2007, przyjęty uchwałą Nr XVI/221/04 z dnia 3 lutego 2004 r.
- 3) Wojewódzki program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz rozwiązywania problemów uzależnień na lata 2004 – 2008, przyjęty uchwałą Nr XV/210/03 z dnia 30 grudnia 2003 r.
- 4) Wojewódzki program polityki prorodzinnej na lata 2004 – 2007, przyjęty uchwałą Nr XV/221/03 z dnia 30 grudnia 2003 r.

- 5) Program opieki nad rodziną i dzieckiem oraz utworzenia poradnictwa specjalistycznego w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2002 – 2005, przyjęty uchwałą Nr XXXV/531/02 z dnia 23 kwietnia 2002 r.
- 6) Poprawa szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich województwa warmińsko - mazurskiego w latach 2000 - 2005, przyjęty uchwałą Nr XIV/227/00 z dnia 14 marca 2000 r.
- 7) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2000 – 2004, przyjęty uchwałą Nr XIV/224/00 z dnia 14 marca 2000 r.

8. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski - projekt²

Celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w proces włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, którego głównym działaniem jest inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretne aktywności mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy;
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy;
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia;
- wspierania integracji społecznej (najlepiej poprzez pracę) aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy;

Celem Narodowej Strategii Integracji Społecznej jest również konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji społecznej. Zawarte są w niej tzw. cele nicejskie – obejmujące cztery podstawowe działania.

Działanie 1. Zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich obywateli UE. W realizacji tego działania należy:

1. Promować dostęp do zatrudnienia stabilnego i dobrej jakości dla wszystkich kobiet i mężczyzn zdolnych do pracy, w szczególności: tworzyć ścieżki możliwości pracy dla grup najbardziej narażonych poprzez mobilizowanie polityk szkolenia, rozwijać polityki promujące

² Na podstawie http://www.barka.org.pl/strategia_wykluczenia.htm

łączenie pracy zawodowej i życia rodzinnego włącznie z opieką nad dziećmi i innymi osobami zależnymi, wykorzystywać możliwości jakie niesie w tym względzie gospodarka społeczna (firmy społeczne, praca społeczna, wolontariat itp.).

2. Zapobiegać wykluczeniu ze świata pracy poprzez poprawę zatrudnialności grup zagrożonych społecznym wykluczeniem poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami ludzkimi, lepszą organizacją pracy i rozwój kształcenia ustawicznego.

3. Organizować systemy zabezpieczenia społecznego w taki sposób, aby w szczególności: zagwarantowane zostały niezbędne zasoby pozwalające na godne życie, przewyższające były przeszkody w zatrudnieniu oraz tworzone warunki, aby praca przynosiła: przyzwoity dochód, była dostępna dla grup o niskiej zatrudnialności.

4. Wprowadzić polityki, które mają na celu dostępność przyzwoitych i higienicznych mieszkań dla wszystkich, jak również podstawowych usług, koniecznych by żyć normalnie mając na uwadze lokalne warunki (np. elektryczność, woda, ogrzewanie).

5. Wprowadzić polityki, które mają na celu dostępność opieki zdrowotnej dla wszystkich odpowiednio do ich sytuacji, włączając w to osoby zależne od opieki innych.

6. Rozwijać, z korzyścią dla osób zagrożonych wykluczeniem, usługi i towarzyszące im środki, które pozwolą im na skuteczny dostęp do edukacji, wymiaru sprawiedliwości i innych publicznych czy prywatnych usług takich, jak kultura, sport i wypoczynek.

Działanie 2. Zapobieganie ryzyku wykluczenia. Służyć temu powinno:

1. Rozwijanie potencjału społeczeństwa opartego na wiedzy i nowych technologiach informacyjnych i komunikacyjnych, dbając o to by nikt nie został wykluczony, w szczególności osoby niepełnosprawne.

2. Wprowadzanie polityki, które mają zapobiegać kryzysowym sytuacjom życiowym takim jak zadłużenie, wykluczenie ze szkoły, stanie się bezdomnym.

3. Uruchomienie działań mających na celu zachowanie solidarności w ramach rodziny we wszelkich jej formach.

Działanie 3. Pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych). Temu celowi sprzyjać będzie: promowanie społecznej integracji kobiet i mężczyzn zagrożonych trwałym ubóstwem, np. z powodu niepełnosprawności lub należenie do grup o szczególnych problemach integracyjnych; podejmowanie działań w celu eliminacji wykluczenia dzieci i tworzenie im możliwości społecznej integracji; podejmowanie wszechstronnych działań z korzyścią dla obszarów dotkniętych wykluczeniem.

Działanie 4. Mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego. Polegać to powinno na:

1. Promowaniu zgodnie z krajową praktyką uczestnictwa i wyrażania swoich doświadczeń ludziom dotkniętym wykluczeniem, szczególnie, gdy chodzi o ich sytuację oraz działania i środki, które ich dotyczą.
2. Włączanie polityki zwalczania wykluczenia w całościową politykę poprzez: mobilizowanie władz publicznych na wszystkich szczeblach zgodnie z ich kompetencjami, rozwianie struktur i procedur koordynacyjnych, przystosowanie administracyjnych i społecznych służb do potrzeb osób podlegających wykluczeniu i zapewnienie, że personel pierwszej linii jest wrażliwy na te potrzeby.
3. Promowanie dialogu i partnerstwa między wszystkimi zainteresowanymi instytucjami, publicznymi i prywatnymi, np. poprzez: angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego, zachęcanie do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania wszystkich obywateli w walce przeciw społecznemu wykluczeniu, wspieranie społecznej odpowiedzialności biznesu.

9. Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich finansowane są projekty służące: „budowie otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy”.

Realizacja niniejszego celu przyczyni się do rozwijania konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Tabela zamieszczona poniżej zawiera szczegółową listę typów projektów, które mogą być realizowane w ramach poszczególnych działań w schematach konkursowych. Pełną listę typów projektów możliwych do realizacji w ramach SPO RZL można znaleźć w Uzupełnieniu Programu.

Typy projektów w ramach SPO RZL

Nr Działania	Schemat	Tytuł Działania
1.3	b	Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia
1.4	a	Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
1.5	a	Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka
1.6	a	Integracja i reintegracja zawodowa kobiet

VI. MONITORING STRATEGII

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2015 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga corocznej aktualizacji. Aktualizacja ta zostanie przeprowadzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie z udziałem członków grup roboczych, którzy uczestniczyli w jej tworzeniu. Grupa ta może być poszerzona o nowe osoby wg uznania Kierownika GOPS.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Obowiązek monitorowania realizacji działania posiada GOPS. Terminy dokonywania pomiarów stopnia realizacji działań określa Wójt Gminy. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii.

Obliczenia i dane określone miernikami celów operacyjnych przygotowuje i przedstawia Radzie Gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIEJSKIEJ NOWE MIASTO
LUBAWSKIE DO ROKU 2015**

Tabela do prezentacji realizacji poszczególnych działań strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Cele operacyjne	Działania	Mierniki / Wskaźniki	Rok				Źródło informacji
			2005				

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Nowe Miasto Lubawskie wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na cztery grupy:

1. Pierwszą grupę stanowią środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć podmioty funkcjonujące na terenie gminy, w tym między innymi: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkoły, organizacje pozarządowe.
4. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) poprzez działania zapisane w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.